

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БЛАГОЕВГРАД

2015-2020 г.

/Актуализирана 2018 г./

Съдържание

Таблицы	5
Фигури.....	5
Съкращения	6
Използвани термини	8
1. Въведение.....	10
1.1. Обща характеристика на община Благоевград	10
1.2. Нормативно основание за изготвяне на Програмата	12
1.3. Методически подход при разработване на Програмата	12
1.4. Цел на Програмата.....	13
1.5. Обхват и съдържание на Програмата	13
1.6. Органи за разработване и приемане на програмата	15
2. Съществуващо състояние при управлението на отпадъците – изводи и препоръки 16	
2.1. Данни за отпадъците	16
2.2. Инфраструктура за управление на отпадъците	17
2.3. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и финансиране на дейностите с отпадъци	18
2.4. Нормативна и програмна осигуреност на общината по отношение на управление на отпадъците.....	19
2.5. Административен капацитет за управление на отпадъците.....	20
2.6. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	21
2.7. Прогнози за образуваните битови отпадъци.....	21
3. SWOT анализ	23
4. Цели и приоритети на Програмата	24
5. Мерки за постигане на целите.....	26
5.1. Предотвратяване образуването на отпадъци	26
5.2. Разделно събиране и рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	30
5.3. Разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците и отклоняване от депониране на битовите биоразградими отпадъци.....	33
5.4. Оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	35
5.5. Управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.....	37
5.6. Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците	38
5.7. Информирание на обществеността	40

6. Наблюдение, контрол и оценка на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците	42
7. План за действие	43
8. Приложение. Анализи на текущото състояние относно управлението на отпадъците и прогнози за образуваните отпадъци	69
8.1. Анализ на нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на община Благоевград по управление на отпадъците	69
8.1.1. Основни ангажименти по управление на отпадъците на община Благоевград, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове	69
8.1.2. Съответствие на нормативната уредба на община Благоевград по управление на отпадъците с националните нормативни изисквания	77
8.1.3. Основни изводи и препоръки от анализа	80
8.2. Анализ на отпадъците	81
8.2.1. Анализ на битовите отпадъци	81
8.2.2. Анализ на строителните отпадъци	85
8.2.3. Анализ на отпадъците от утайки от ПСОВ	86
8.2.4. Основни изводи и препоръки	88
8.3. Прогнози за отпадъците	90
8.3.1. Прогнози за образуваните битови отпадъци	90
8.3.2. Прогнози за образуваните строителни отпадъци	94
8.3.3. Прогнози за утайките от ПСОВ	95
8.4. Анализ на инфраструктура за управление на отпадъците	96
8.4.1. Анализ на инфраструктурата за битови отпадъци	97
8.4.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване	104
8.4.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ	104
8.4.4. Основни изводи и препоръки	105
8.5. Анализ на институционалния капацитет за управление на отпадъците	107
8.5.1. Изпълнение на нормативно определените правомощия и отговорности на кмета в сферата на управление на отпадъците	107
8.5.2. Състояние на човешките ресурси с функции за управление на отпадъците	113
8.5.3. Основни изводи и препоръки	115
8.6. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и финансиране на дейностите с отпадъци	117
8.6.1. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и "Разширена отговорност на производителя"	117
8.6.2. Схеми за управление на отпадъците	118

8.6.3.	Финансиране на управлението на отпадъците	124
8.6.4.	Основни изводи и препоръки.....	127
8.7.	Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	129
8.8.	Приложими национални нормативни и програмни документи	131
8.8.1.	Закон за управление на отпадъците (ЗУО)	131
8.8.2.	Наредби и други подзаконови актове, издадени на основание на ЗУО....	133
8.8.3.	Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на строителни рециклирани материали.	135
8.8.4.	Други закони, съдържащи норми относно управление на отпадъците	138

Таблицы

Таблица 1 Защитени зони по НАТУРА 2000.....	11
Таблица 2 Отпадъци и норма на натрупване за периода 2010 -2015 г.....	16
Таблица 3 Примерен бюджет съгласно мерките заложи в Програмата.....	25
Таблица 4 Отпадъци в страната и в община Благоевград	81
Таблица 5 Разделно събрани рециклируеми отпадъци.....	82
Таблица 6 Морфологичен състав на смесените битови отпадъци на община Благоевград	83
Таблица 7 Строителни отпадъци постъпили на депото за периода 2012 - 2015 г.	85
Таблица 8 Демографска прогноза за населението на община Благоевград в периода 2015 - 2020 г.	90
Таблица 9 Прогнозна норма на натрупване за периода 2015 - 2020 г.....	91
Таблица 10 Прогнозен морфологичен състав на отпадъците на община Благоевград за периода 2015 - 2020 г.	92
Таблица 11 Цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими отпадъци, съгласно чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО.....	94
Таблица 12 Данни за вход на ПСОВ Благоевград.....	95
Таблица 13 Данни за отпадъците генерирани през 2016 г. на територията на община Благоевград	98
Таблица 14 Съдове за събиране на битови отпадъци	98
Таблица 15 Сметоизвозна техника, обслужваща община Благоевград	98
Таблица 16 Фирми изпълнители на дейностите с отпадъците	108
Таблица 17 Приходи от такса ТБО в община Благоевград	126
Таблица 18 Приходи от такса битови отпадъци в община Благоевград на един жител	126
Таблица 19 Структура на разходите за управление на отпадъците на община Благоевград.....	127
Таблица 20 Поетапно постигане на посочените цели.....	137

Фигури

Фигура 1 Териториален обхват на община Благоевград.....	14
Фигура 2 Депо за неопасни отпадъци в землището на с. Бучино	38

Съкращения

АОП – Агенция за обществени поръчки

ГПСОВ – Градски пречиствателна станция за отпадъчни води

ГРАО – Гражданска регистрация и административно обслужване

ДР – Допълнителни разпоредби

ЕГО – Едрогабаритни отпадъци

ЕК – Европейска комисия

ЕС – Европейски съюз

ЗМДТ – Закон за местни данъци и такси

ЗООС – Закон за опазване на околната среда

ЗУО – Закон за управление на отпадъците

ЗУТ – Закон за устройство на територията

ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда

ИУГ – Излезли от употреба гуми

ИУЕЕО – Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

ИУМПС – Излезли от употреба моторни превозни средства

МБТ – Механично биологично третиране

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МРО – Масово разпространени отпадъци

МС – Министерски съвет

НПУО – Национален план за управление на отпадъците

НСИ – Национален статистически институт

НУБА – Негодни за употреба батерии и акумулатори

ОИСР – Организацията за икономическо сътрудничество и развитие

ООп – Организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки

ОПОС – Оперативна програма околна среда

ППОО – Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

ПСОВ – Пречиствателна станция за отпадъчни води

ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

РИОСВ – Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите

РСУО – Регионално сдружение за управление на отпадъците

РОП – Разширена отговорност на производителя

СМР – Строително-монтажни работи

ТБО – Такса битови отпадъци

Използвани термини

Битови отпадъци са „отпадъци от домакинствата“ (отпадъци, образувани от домакинствата) и „подобни на отпадъците от домакинствата“ (т. 4 във връзка с т. 18 и 26 на § 1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО).

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО.

Опасните отпадъци от домакинствата обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки; аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други.

Биоотпадъците са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други (§ 1, т. 3 от ДР на ЗУО).

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Йерархия при управление на отпадъците – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците.

Предотвратяване са „мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява: количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл; вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“. Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Компостиране е процес на контролирано аеробно, екзотермично, биологично разграждане на разделно събрани биоотпадъци с цел получаване на компост.

Компост е богат на хумус продукт, съдържащ най-малко 15 % и не повече от 50 % сухо органично вещество от общото тегло, получен в резултат на процеса компостиране.

Рециклиране е всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности. Съгласно определението по т. 10 на § 1 от ДР на ЗУО.

Насипване е дейност по оползотворяване, при която подходящи отпадъци се използват за рекултивационни цели в разкопани участъци или за инженерни цели в строителството на депа и където отпадъкът е заместител на неотпадъчни материали.

1. Въведение

1.1. Обща характеристика на община Благоевград

Община Благоевград е най-голямата община по население и третата по територия в рамките на област Благоевград (с площ от 621 км²). Разположена е в Югозападна България, в най-западната част на Рило-Родопския масив. Съставена е от 26 населени места (с общо 76 571 жители – данни от НСИ към 31.12.2014 г.). Общинският център Благоевград се намира в долината на река Струма, на 360 м. надморска височина в непосредствена близост до югозападните склонове на Рила на главен път Е-79, на 100 км. южно от София. Градът отстои на 27 км. от границата с Република Македония, на 80 км. от границата с Република Гърция. През града преминава река Благоевградска Бистрица.

Районът граничи с две съседни страни (Гърция и Македония), докато общината само с Република Македония, което е предпоставка за ефективното развитие на трансгранично сътрудничество. Връзката с Македония е чрез ГКПП „Златарево” и ГКПП „Станке Лисичково”.

Характеристики и специфичност на географския район, посочени в годишния доклад за 2014 г. на РИОСВ Благоевград за състоянието на околната среда се обуславят от: Стратегическо разположение по направленията на европейските транспортни коридори, граница с добре развитата мрежа от регионална и местна транспортна инфраструктура; Изградената АМ “Струма”; Достъпност до железопътен транспорт и наличието на четири гранични пункта за областта и 2 за общината. Транспортните връзки се осъществяват основно по главен път Е-79 и електрифицираната ЖП линия СЕ-855, които са част от междудържавни коридори; Изграждащата се газо-снабдителна инфраструктура е основен фактор за устойчиво развитие на района. През територията преминава магистрален газопровод за Гърция; Разнообразните климатични, геоложки и хидроложки условия, уникалната флора и фауна, богатото разнообразие на видове, съобщества и природни местообитания, както и фактът, че на територията попадат Национални и Природни паркове с голяма значимост. Регионът се характеризира с многоотраслова икономическа структура. По-големите действащи обекти са в сферата на хранително-вкусовата и преработвателна промишленост, текстилната промишленост, дървопреработвателната и мебелна промишленост, метало-обработката.

В релефно отношение районът е изключително разнообразен, от равнинен до високопланински, като в преобладаващата си част е планински и котловинен. В рамките му се включват Благоевградската котловина и планините Влахина и Рила. Най-високата точка на региона е при Голям Мечи връх (2 617 м. Югозападна Рила). Забележителни релефни форми, които по своята атрактивност и уникалност са изключително ценен туристически ресурс в рамките на района са високите планински върхове на Рила и Пирин, Бистришки циркус, карстовите форми във Влахина и др.

Осемдесет процента от общината попадат в преходно-континенталната климатична област със силно влияние на топъл средиземно морски въздух, нахлуващ по долината на р. Струма, което предопределя сравнително високи средни температури през зимата. Останалите двадесет процента, разположени на по-голяма надморска височина, имат типично планински климат. Средногодишната температура в общината

е +12,4 °С, а средната лятна +16,5 °С. Средните месечни максимални температури са в граници от +4,7 – 6,1 °С през януари до +30,6 до 30,8 °С през лятото. При някои топли нахлувания максималната температура може да надхвърли +42 °С. Максималните средни месечни температури през юли и август са почти идентични около +30 °С, като в отделни години максимумът на температурите е през юли, а в други през август. Средните месечни минимални температури в района се движат от -3,2 до -2,7 °С през януари до +15,3 до 16,0 °С през юли.

Средните минимални температури на горски просеки и поляни през зимата са от 0,5 до – 1 °С по-ниски от тези на открито място, за абсолютните максимални температури тази разлика може да бъде (в зависимост от размера на просеката) от 1 до 3-4 °С. Средногодишната сума на валежите е около 590 л/м², като обикновено максимумът им е през есента, а минимумът – през лятото. Климата на региона се определя като благоприятен за развитие на туризъм, дейности на открито и климатолечение. В разпределението на валежите в този район се забелязва относително увеличение на зимните валежи и чувствително намаление на летните в сравнение с по-голямата част от територията на страната. Наблюдава се тенденция за изместване на минималните валежи от зимата към есента: септември – октомври. Вероятността да падне валеж през януари 20 мм. е 14%, а вероятността валежът да е в граници 41 - 60 мм. е 4%. През юли тези проценти са съответно 22% и 32%. В последните 10 години има тенденция на намаляване на валежите от януари до юли и нарастването им през есента и началото на зимата, като максимумът се отмества от юни към ноември.

В община Благоевград попадат изцяло или части от различни категории защитени територии и обекти по националното екологично законодателство, както и фрагменти от защитени зони по НАТУРА 2000.

Таблица 1 Защитени зони по НАТУРА 2000

Наименование	Категория	Заповед №РД	Площ (ха)	Местоположение
Блатото	Защитена местност	Заповед No.РД-472 от 15.06.2012	0.87	с. Обел
Находище на Балканско часовниче	Защитена местност	Заповед No.РД-451 от 08.06.2012	32.67	с. Логодаж
Парангалица	Резерват	Постановление на Министерски Съвет No.8517 от 30.12.1933	1509.0	с. Бистрица
Пещера в местността „Бойчова скала”	Природна забележителност	Заповед No.542 от 23.05.1984	4.0	с. Логодаж
Рила	Национален парк	Заповед No.114 от 24.02.1992	Обща Площ на резервата: 81046.0	с. Бистрица

Бобошево	33 по Директивата за птиците	Бобошево	33 по директивата за птиците	
Кочериново	33 по Директивата за птиците	Заповед No.РД-770 от 28.10.2008	Обща площ: 2434.84	с. Дъбрава
Рила	33 по Директивата за птиците	Заповед No.РД-764 от 28.10.2008	Обща площ: 77927.17	с. Бистрица

1.2. Нормативно основание за изготвяне на Програмата

Настоящата Програма за управление на отпадъците на община Благоевград е изготвена на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците. ЗУО изисква общините да разработват общински програми за управление на отпадъците, които да включват необходимите мерки за изпълнение на задълженията на общините, произтичащи от същия закон, да са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) и с времеви хоризонт, съвпадащ с периода на действие на НПУО.

1.3. Методически подход при разработване на Програмата

Програма е разработена, като са спазени всички нормативни изисквания относно управление на отпадъците и задълженията на кмета на общината, разписани в ЗУО, и са следвани насоките в *Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците*, издадени от Министерството на околната среда и водите през март 2015 г.

Ключов елемент от Програмата е спазване на йерархията при управление на отпадъците, дефинирана в ЗУО:

- Предотвратяване;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване;
- Обезвреждане.

При разработване на програмата бяха спазени всички изисквания на действащата нормативна уредба в сектор отпадъци, както и общоевропейските принципи при управление на отпадъците:

- Предотвратяване- образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин,

който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;

- Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- Близост и самодостатъчност – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване;
- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

В допълнение, при изготвяне на програмата са взети предвид и националните стратегически документи в областта на управление на отпадъците, вкл.:

- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, като част от него;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради за периода 2011-2020 г.;
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.;
- Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“.

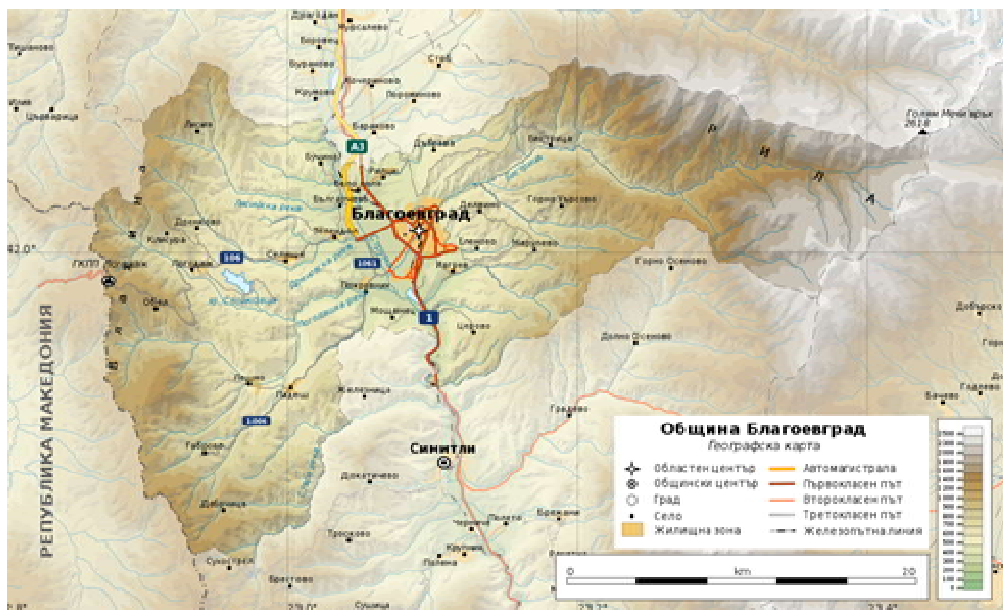
1.4. Цел на Програмата

Целта на Програмата е община Благоевград да очертае изпълними стратегии, за да подобри управлението на отпадъците и да предоставя качествени услуги в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците на жителите и гостите на общината. Изпълнението на целите на Програмата ще подобри качеството на околната среда и благосъстоянието на жителите в община Благоевград.

Община Благоевград е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в район Благоевград, състоящо се от общините Благоевград, Симитли, Кочериново, Рила и Бобошево. Програмата ще има принос и към изпълнение на регионалните цели за отпадъците в региона, както и на националните политики в областта на отпадъците.

1.5. Обхват и съдържание на Програмата

Програмата за управление на отпадъците се отнася за територията на община Благоевград.

Фигура 1 Териториален обхват на община Благоевград

В обхвата на Програмата са включени всички отпадъци, за които общините имат частично или изцяло ангажименти съобразно ЗУО.

- битови отпадъци;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- опасни отпадъци – битови и строителни;
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ.

Програмата обхваща всички дейности, свързани с управлението на отпадъците, генерирани на територията на община Благоевград, и всички процеси от образуването на отпадъците до крайното им обезвреждане.

Програмата за управление на отпадъците на община Благоевград е разработена за периода 2016-2020 г. и съответства на изискванията на ЗУО за съответствие на периода на действие на общинските програми за управление на отпадъците с периода на Националния план за управление на отпадъците.

Отправни точки за определяне на целите и приоритетите в Програмата са извършените анализи и поставените в националното законодателство количествени цели, които общините трябва да постигнат до 2020 г., които са:

1. Рециклиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло:
 - 2016 г. - мин. 25 % от общото им тегло;
 - 2018 г. - мин. 40 % от общото им тегло;
 - 2020 г. - мин. 50 % от общото им тегло.
2. Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци:
 - 2016 г. - мин. 25 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.;
 - 2020 г. - мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.
3. Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата:

- 2020 г. - до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.

Програмата съдържа пет стратегически цели, в рамките на всяка от които са идентифицирани оперативни приоритети.

Стратегическа цел 1: Предотвратяване образуването на отпадъци;

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;

Стратегическа цел 3: Намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Стратегическа цел 4: Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците;

Стратегическа цел 5: Повишаване на приноса на обществеността в прилагане йерархията на управление на отпадъците.

1.6. Органи за разработване и приемане на програмата

Програма за управление на отпадъците 2015 – 2020 г. на община Благоевград е приета с Решение № 23 от 11.12.2015 г. от Общински съвет – Благоевград.

Проектът на Програмата беше публикуван за широк обществен достъп на интернет страницата на община Благоевград.

2. Съществуващо състояние при управлението на отпадъците – изводи и препоръки

Съгласно Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците, са направени анализи на съществуващото състояние при управлението на отпадъците в община Благоевград. По-долу са представени ключовите констатации и изводи от анализите. Подробните анализи са представени в приложение към настоящата Програма.

2.1. Данни за отпадъците

През периода 2010 - 2015 г. битовите отпадъци варират в границите между 687 и 711 кг./жител/година (Таблица №2). Нормата на натрупване на отпадъците достига най-висока стойност през 2015 г., когато отпадъците са 54 033 тона общо събрани битови отпадъци за община Благоевград.

Таблица 2 Отпадъци и норма на натрупване за периода 2010 -2015 г.

Година	Общо битови отпадъци, тон	Население общо по данни на НСИ, жители	Норма на натрупване, кг/ж/год.
2010	52 762	76 812	687
2011	53 975	77 169	699
2012	53 332	76 992	693
2013	53 637	76 910	697
2014	53 941	76 571	701
2015	53 984	75 996	710

Предвид фактът, че общинското депо за неопасни отпадъци на Община Благоевград не отговаря на нормативните изисквания, респективно няма осигурен входящ контрол и измерване на отпадъците с надеждно измервателно устройство/кантар, данните за образуваните и депонирани отпадъци, посочени по-горе са определени въз основа на обемният принцип. Следва да се отчете и фактът, че в броя на населението не са включени студенти, ученици, туристи и други групи, които също имат принос в генерираните количества отпадъци.

Проучването за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в рамките на общината има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци от депата.

Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни националните цели за битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Общината следва да предприеме мерки за разделно събиране и оползотворяване на зелените и биоразградимите отпадъци на територията на общината.

За да изпълни заложените цели към 2018 г. и 2020 г., община Благоевград следва да предприеме допълнителни мерки за увеличаване на разделно събираните количества отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло. За да може да отчете всички количества рециклирани и оползотворени битови отпадъци, общината трябва да въведе задължения за всички лица да предоставят съответната информация на общината и да изгради интегрирана информационна система за отпадъците.

Препоръчително е община Благоевград да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци.

2.2. Инфраструктура за управление на отпадъците

Генерираните битови и строителни отпадъци от всички населени места в общината се депонират на две депа, в т.ч. общинско депо за неопасни отпадъци, в с. Бучино и депо за инертни отпадъци в землищата на с. Изгрев и с. Марулево, общ. Благоевград. Съществуващото депо за битови отпадъци се експлоатира без административна процедура, но с Решение на ОбС Благоевград от 1996 г. За депата са утвърдени планове за привеждане в съответствие с нормативната уредба, като мерките по същите отдавна са изтекли, а депата ще съществуват до изграждането на регионалната система за третиране на отпадъци.

Община Благоевград е осигурила необходимите съдове за събиране и техника за извозване на смесените битови отпадъци до съществуващото депо. За периода който обхваща настоящата програма е необходимо да бъде разработен анализ на необходимостта от поэтапна подмяна на част от амортизираното оборудване от този тип. За тази цел е необходимо да бъде предвидена и извършена инвентаризация.

Общината е осигурила контейнери за разделно събиране на битовите отпадъци от опаковки чрез поставяне на съдове за разделно събиране. Тази дейност е възложена на „Екобулпак“ АД до януари 2017 и на „Еко Партньърс България“ АД от януари 2017 – лицензирани организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки.

На територията на град Благоевград са осигурени съдове за изхвърляне на разделно събраните отпадъци от НУБА.

На територията на общината няма инсталация за сепариране на смесени битови и за сортиране на разделно събрани битови отпадъци, както и инсталация за оползотворяване и рециклиране на биоразградими битови отпадъци, в т.ч. и компостиране на биоотпадъци.

В община Благоевград строителните отпадъци от сектор строителство се извозват на площадката за депониране на инертни отпадъци (депо с. Изгрев), но количествата не се отчитат и не могат да се направят коректни изводи за тенденциите на образуване на този вид отпадък. Необходимо е да се извършат формалните административни действия, за да се осигури статут на рекултивация и оползотворяване на строителните отпадъци. Препоръчително е общината, по възможност заедно с други съседни общини, да проучат възможностите за рециклиране и/или оползотворяване на отпадъците от строителство и разрушаване в регионален аспект, тъй като общините

като възложители на строителни дейности имат ангажименти в тази насока, а и за гражданите и бизнеса това ще бъде по-евтин и екологичен вариант и в съответствие с националните цели и политики.

Град Благоевград има изградена ПСОВ (пусната в експлоатация през 2009-та г.), която пречиства отпадъчните битови и промишлени води на гр. Благоевград и някои от околните селища. Обектът е включен в списъка за Задължителен контрол през 2012 г. Екологичните ползи от реализацията на ГПСОВ са:

- подобряване екологичното състояние на р. „Благоевградска Бистрица“;
- възстановяване на рекреационните ѝ възможности;
- ще се преустановяване постъпването в р. Струма на следните товари: 9120 кг/ден. БПК5, 4275 кг/ден. НРВ, 1311 кг/ден. амонячен азот и 256 кг/ден. общ фосфор;
- опазване чистотата на водите на р. Струма, която е трансгранично водно течение.

През последните години 2014 и 2015 г., утайките от ПСОВ - Благоевград след изсушаване и стабилизиране на собствена площадка се използват за наторяване на земеделски земи и рекултивация на нарушени терени.

2.3. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и финансиране на дейностите с отпадъци

На територията на община Благоевград е създадена добра организация за събирането и транспортирането на смесените битови отпадъци от домакинствата и от бизнеса като е обхванато почти 100% от населението (в системата на организираното сметосъбиране и сметоизвозване са обхванати всички населени места в общ. Благоевград). Но както в почти всички общини в страната, и община Благоевград не е въвела схеми за разделно събиране, предварително сепариране и оползотворяване на биоотпадъците, което е от критично значение както по отношение на постигане на нормативно определените количествени цели, така и във връзка с прилагане на йерархията при управление на отпадъците.

Принципът „замърсителят плаща“ се прилага като цяло по отношение услугите, свързани със смесените битови отпадъци, тъй като разходите за управление на отпадъците се покриват от такса битови отпадъци. Необходимо е община Благоевград да предостави възможност на домакинствата и фирмите за определяне на ТБО на база количество (кофа/контейнер) с цел по-пълно прилагане на принципа и на ниво конкретни генератори на битови отпадъци и стимулиране намаляване на количествата образувани отпадъци, но след въвеждане на национална методология.

В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща“ относно строителните отпадъци от строителния бранш.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ се прилага на територията на общината за масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и ИУМПС. Целесъобразно е общината да разшири сътрудничеството с ООп и за другите видове

масово разпространени отпадъци, като едновременно с това проведе и информационни кампании сред населението.

За отпадъчните потоци от битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал е въведена системата за разделно събиране само на отпадъци от опаковки от тези материали.

За подобряване на системата за разделно събиране на отпадъчните потоци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал е препоръчително община Благоевград да предприеме редица действия, основните от които са:

- Актуализация или сключване на нов договор с ООп, в който да се поставят количествени цели за разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъците от опаковки, в т.ч. от домакинствата и от други обекти – производствени, административни, търговски, образователни и др. подобни обекти.
- Допълнения към наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград в съответствие с изискванията на ЗУО, вкл. относно регламентиране на изисквания към лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни и социални заведения, обекти за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване и съпътстващи производството занаятчийски дейности, да събират разделно отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло и да ги предават на ООп или на лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО.
- Осъществяване на постоянен мониторинг и контрол и налагане на санкции за неизпълнение на изискванията. Към момента по данни на общинската администрация не са налагани санкции нито на физически, нито на юридически лица за неспазване на изискванията относно разделно събиране и изхвърляне на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал в определените за целта съдове.
- По-широко и целенасочено информиране на населението и фирмите относно изискванията и ползите от разделното събиране на четирите потока отпадъци чрез постоянни информационни кампании от страна на общината самостоятелно и в сътрудничество с ООп. В този контекст се препоръчва общината да осъществява контрол върху ООп относно изпълнение на нормативно определените задължения за провеждане на информационни кампании.

2.4. Нормативна и програмна осигуреност на общината по отношение на управление на отпадъците

Община Благоевград има разработена общинска Програма за управление на отпадъците с включена подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците.

2.5. Административен капацитет за управление на отпадъците

В Устройствения правилник на общинска администрация Благоевград са разписани функции относно управление на отпадъците на територията на общината. Ръководството, организацията и контрола за управление на отпадъците са възложени с длъжностни характеристики на определени служители (Старши експерт „Управление на отпадъците” към Дирекция „Планиране на инвестиционната дейност, строителство и екология”).

Община Благоевград изпълнява функциите по предоставяне на услугите за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците чрез общинско търговско дружество - „Биострой” ЕООД. С цел оптимизиране на дейностите по управление на отпадъците, част от тях са изведени извън административната структура. Община Благоевград не предоставя услуги по разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци. За ефективно ръководство, организация и контрол на тези дейности, преди тяхното стартиране е необходимо да бъдат регламентирани и вменени функции и отговорности на служител от общината.

Във връзка с изпълнение на изискванията на ЗУО за информиране на обществеността чрез поддръжка на актуална интернет страницата, общинското ръководство е възложило тези функции в Устройствения правилник на общинска администрация. В него са разпределени и конкретизирани отговорностите с регламентиран механизъм за взаимодействие между експертите по отпадъци в специализираната администрация и служителите от сектор „Информационно и техническо обслужване”.

Общината не е изградила единна информационна среда, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците. Предвид необходимостта от въвеждане на отчетност за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, за предоставяне на информация до компетентните институции, както и поради факта, че за дейностите с отпадъците се отделя значителен финансов ресурс от общинския бюджет, е необходимо общината да разработи единна информационна система за отпадъците, която да интегрира всички аспекти на управлението на отпадъците.

Анализът на състоянието на човешките ресурси показва, че един от водещите проблеми е количественият недостиг на персонал, особено във връзка с осъществяване на ефективен контрол по спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците. Предвид нормативните ограничения в щатното разписание и нарастващите нормативни изисквания към местните власти относно управление на отпадъците, общината следва да търси и други начини за осигуряване на необходимите инспектори – чрез привличане на експерти на граждански договори, чрез назначаване по национални и регионални програми за временна заетост и други.

Материално-техническата обезпеченост на служителите в общинската администрация в община Благоевград, вкл. на тези с функции в областта на отпадъците, е на добро равнище.

Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е на добро необходимото равнище. На

служителите се осигуряват възможности за повишаване на квалификацията чрез участие в специализирани обучения.

2.6. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Община Благоевград изпълнява ангажиментите за консултации с обществеността, произтичащи от екологичното законодателство, като организира публични обсъждания на проекти на общински документи. На населението и бизнеса е предоставена възможност да сигнализират при възникнали проблеми и нарушения, свързани с околната среда. Не се отчита, обаче, регулярно мнението на обществеността относно услугите и дейностите с отпадъци.

Анализът относно информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците показва незадоволително ниво. Общината не провежда последователна политика за повишаване на общата информираност на гражданите и бизнеса относно ползите от предотвратяване и разделно събиране на отпадъците и изграждане на екологосъобразно отношение към генерирането на отпадъци. Информационните кампании относно отпадъците са инцидентни и се свеждат основно до включване на общината в националната кампания за почистване на населените места. На интернет страницата на община Благоевград информацията относно отпадъците е оскъдна - липсва информация в достъпен формат, която да разяснява на потребителите предоставяните от общината услуги, задълженията и възможностите на гражданите и фирмите относно управлението на генерираните от тях отпадъци. С цел повишаване на обществената осведоменост се препоръчва община Благоевград:

- Да планира и изпълнява ежегодно целенасочени дейности за информирание и повишаване на обществената осведоменост относно предотвратяването и разделното събиране на отпадъци, тъй като участието на жителите на общината е от ключово значение за подобряване на управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели. Изпълнението на планираните дейности и мероприятия следва да бъде отчитано и анализирано.
- Да реорганизира информацията на интернет страницата и да включи по подходящ и лесно достъпен начин информационно-разяснителни материали относно управлението на отпадъците.

2.7. Прогнози за образуваните битови отпадъци

На база анализа на текущото състояние за генерираните отпадъци на територията на община Благоевград, са изготвени подробни прогнози за образуваните отпадъци. Прогнозите са представени в Приложение към ПУО.

Цели за рециклиране на отпадъци от хартия, пластмаса, метал и стъкло, съгласно чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО

Прогнозите показват, че община Благоевград ще постигне целите за рециклиране на отпадъците от хартия, пластмаса, метал и стъкло за всички години в периода 2016 – 2020 г. при условие, че предприеме допълнителни мерки за изграждане на инфраструктура за сепариране и предварително третиране на битовите отпадъци.

За тази цел община Благоевград ще кандидатства заедно с другите четири общини от РСУО-Благоевград по обявената от МОСВ процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за проектиране и изграждане на регионална сепарираща инсталация.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци

Прогнозите показват, че община Благоевград може да изпълни целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците след като (1) предприеме мерки за разделно събиране на растителните и дървесни отпадъци от населението и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини и (2) изгради компостираща инсталация за зелените отпадъци до 2019 г.

За тази цел община Благоевград ще кандидатства заедно с другите четири общини от РСУО-Благоевград по обявената от МОСВ процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци” по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за проектиране и изграждане на регионална компостираща инсталация.

Цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата

Направените изчисления показват, че община Благоевград може да изпълни целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за всички години на периода на Програмата, но при положение, че общината задължително изгради инсталация за анаеробно разграждане на биоразградимите отпадъци до 2019 г.

За тази цел, община Благоевград ще кандидатства заедно с другите четири общини от РСУО-Благоевград по обявената от МОСВ процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.004 “Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци“ по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за проектиране и изграждане на регионална инсталация за анаеробно разграждане на биоразградимите отпадъци.

3. SWOT анализ

<p style="text-align: center;"><u>Силни страни</u></p> <p>В общинската система за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци е обхванато почти цялото население на общината и е осигурена необходимата инфраструктура.</p> <p>Общината е заложила основите на привличане на заинтересованите страни в политиките на общината, чрез провеждане на обществени обсъждания.</p> <p>Налице е продължителна практика за управление на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло в сътрудничество с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки.</p> <p>Общината е осигурила независимост при осъществяване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, чрез общинско дружество.</p> <p>Предприети са целенасочени мерки, чрез които да се допринесе за намаляване количеството на депонираните отпадъци</p>	<p style="text-align: center;"><u>Слаби страни</u></p> <p>Смесените битови отпадъци се изхвърлят на общинско депо, което не отговаря на стандартите на европейското и национално екологично законодателство.</p> <p>Нивото на депониране на битовите отпадъци е високо.</p> <p>Не е осигурена инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими отпадъци и биоотпадъците, отпадъците от хартия и картон, пластмаса и стъкло (с изключение на опаковките) и някои други отпадъчни потоци битови отпадъци.</p> <p>Незадоволително ниво на информационно обезпечаване в общинската администрация на процесите свързани с управление на отпадъците.</p> <p>Няма практика за отчитане удовлетвореността на населението и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците.</p>
<p style="text-align: center;"><u>Възможности</u></p> <p>Използване на финансовите инструменти на ЕС и други програми за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.</p> <p>Наличен финансов ресурс за финансиране и съфинансиране на проекти за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, и за провеждане на регулярни информационни и образователни кампании за населението.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Заплахи</u></p> <p>Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци в националното данъчно законодателство, може да създаде известни затруднения при прецизното ѝ формиране на общинско ниво</p>

4. Цели и приоритети на Програмата

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на община Благоевград за периода 2015-2020 г. са йерархията при управление на отпадъците и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В съответствие с това са идентифицирани пет стратегически цели на общинската програма. За постигане на всяка стратегическа цел са определени приоритети (оперативни цели) и мерки въз основа на направените изводи от анализа на текущото състояние и SWOT анализа.

Цел 1: Предотвратяване образуването на отпадъци

Нормата на натрупване на битови отпадъци в общината нараства с по-бавни темпове от нарастването на brutния вътрешен продукт на общината.

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени битови отпадъци

Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Изпълнение на целите и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците.

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от строителните дейности на община Благоевград.

Цел 3: Намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата.

Цел 4: Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците в общината

Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи, които гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Информационно осигуряване на управлението на отпадъците.

Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифициран персонал.

Цел 5: Повишаване на приноса на обществеността в прилагане йерархията на управление на отпадъците

Насърчаване на активно участие на населението и бизнеса в управлението на битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

В съответствие с препоръките на Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците на МОСВ, по-долу са представени накратко ключови изисквания и основни съображения за идентифицираните мерки към всяка от стратегическите цели и очакваните резултати от изпълнението на мерките и ще

спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел в програмата за управление на отпадъците. Някои мерки имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на оперативните цели, към които се отнасят, а и за постигането на други оперативни целите.

В Плана за действие в Програмата са представени подробно мерките в табличен вид във формат съгласно указанията за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Изготвен е индикативен бюджет съобразно включените в Програмата мерки. За една част от мерките не е посочен бюджет, тъй като те ще се финансират както и досега в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година. Това основно са мерки, неинвестиционни мерки, свързани с развитие и укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците. Друга част от мерките са съвсем индикативни и остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания, като окончателните стойности за съответните дейности ще се уточнят при съответните предпроектни проучвания и разработване на проектите. Приблизителната стойност на Програмата за управление на отпадъците съобразно този подход е представена в следващата таблица.

Таблица 3 Примерен бюджет съгласно мерките заложиени в Програмата

Цел	Стойност, лв.
Предотвратяване образуването на отпадъци	122 000
Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	8 082 000
Изпълнение на целите и изискванията за битови биоразградими и биоотпадъци	32 100 000
Подобряване на управлението на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради на територията на общината	172 000
Намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	5 040 000
Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците	126 000
Повишаване на приноса на обществеността в прилагане йерархията на управление на отпадъците	109 000
Общо:	45 751 000

5. Мерки за постигане на целите

5.1. Предотвратяване образуването на отпадъци

Оперативна цел:

Нормата на натрупване на битови отпадъци в общината нараства с по-бавни темпове от нарастването на brutния вътрешен продукт в общината.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците. Неразделна част от НПУО 2014-2020 г. е първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци, разработена съгласно изискванията на ЗУО. Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО община Благоевград разработи настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. Общината досега не е планирала и изпълнявала целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци. В настоящата програма за предотвратяване образуването на отпадъци на община Благоевград е първата такава програма се предвиждат конкретни взаимнообвързани мерки.

Предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията за управление на отпадъците.

В европейското и съответстващото българско законодателство дефиницията за предотвратяване образуването на отпадъци е мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Както показва дефиницията, предотвратяването може да бъде количествено и качествено. Чрез количественото предотвратяване се намалява количеството образувани отпадъци, а при качествено предотвратяване се намалява съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите. Двата вида предотвратяване са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява, тъй като по време на самото третиране на отпадъците се изразходват енергия, вода и други ресурси. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се

превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100 % количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира така закупуването и потреблението на продукти, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Защото всяко третиране на вече възникнали отпадъци е свързано с известни натоварвания за околната среда, тъй като отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество. Дори и в най- добрия случай, когато отпадъците се оползотворяват, възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода за производствения процес. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъците е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. По-продължителното ползване на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, водят не само до намаляване на количеството отпадъци, но и до намалено използване на природните ресурси. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите. Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест, не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания. В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на жизнения цикъл на материала или продукта – добив, производство, разпространение и потребление. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране. Предотвратяването на отпадъците може да включва и действия след като даден продукт е достигнал края на жизнения си цикъл – вместо да го изхвърля, потребителят може да помисли за варианти за неговата повторна употреба.

Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от

извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.

Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими, тъй като то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.

На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че таксата за битовите отпадъци масово не се определя на база на изхвърленото количество отпадък. Генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

Община Благоевград ще прилага разнообразни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци, условно обобщени в три категории - информация, насърчаване и регулиране. В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци. Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти, респективно община Благоевград, и ще бъдат приложени от община Благоевград.

А. Регулиране

Община Благоевград ще въведе регулаторни механизми, които имат за цел да намалят образуването на отпадъци.

а. Провеждане на зелени обществени поръчки

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда” (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Европейската комисия разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществени поръчки при възлагането им офертите може да се оценяват по два начина - или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.

Поетапно при подготовка и провеждане на обществени поръчки, община Благоевград ще включва критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци. На етап подготовка на обществена поръчка общината ще изготвя ясни и точни технически спецификации, ще определя критерии за подбор съобразно насоките, посочени в Наръчника за обществени поръчки „Купувайте, като се съобразявате с околната среда“, публикуван от АОП, и в критериите, разработени от ЕК за различни стоки и услуги, и ще определя подходящи критерии за екологосъобразно управление като база за сравнение на кандидатите.

Целта е в края на 2020 г. поне 10% от проведените обществени поръчки от община Благоевград да са "зелени". Тъй като това изисква специфичен капацитет, с какъвто в момента общината не разполага, в Плана за действие за укрепване на административния капацитет се предвижда участие на служители от общинската администрация в специализирано обучение по темата за „зелени“ обществени поръчки.

б. Такса битови отпадъци

Към момента в община Благоевград размерът на такса битови отпадъци за домакинствата и за бизнеса не се определя на основата на количество изхвърлени отпадъци, а на база на оценка на имотите и активите. Заплащането на ТБО по схемата „Плащане при изхвърляне“ е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци. В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството ще допринесе за намаляване на образуваните отпадъци в общината. В периода на Програмата общината ще направи промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги, като предостави възможност на бизнеса да заплаща такса битови отпадъци по схемата „Плащане при изхвърляне“ на база количество отпадъци чрез заявка на кофа/контейнер и честота на събиране. В зависимост от решението на национално ниво относно начина на заплащане на таксата, общината ще направи анализ, вкл. финансов, на най-подходящия начин за определяне на таксата съобразно количеството изхвърлени отпадъци и ще разширява прилагането на схемата „Плащане при изхвърляне“ и сред населението.

В. Информация

Предотвратяването на образуване на отпадъци и свързаното с това намаляване на количеството генерирани отпадъци може да е успешно само при участие на всички заинтересовани страни. За целта е необходимо повишаване на общественото съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците.

а. Провеждане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители

Община Благоевград ще провежда периодични информационни кампании сред населението и бизнеса за предотвратяване на битови отпадъци, като ще предоставя информация за същността и ползите от предотвратяването, различни техники за предотвратяване, вкл. на отпадъци от хартия, пластмаса, хранителни и градински

отпадъци, и други. Провежданите кампании ще бъдат насочени както към обществеността като цяло, така и към специфични целеви групи, като приоритет ще бъде включване на темата в класните и извънкласните дейности на училищата на територията на общината. Част от информационните кампании ще включват ежегодни общински базари за размяна на различни стоки с цел насърчаване повторната употреба.

- b. Провеждане на обучение за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци

Преобладаващата част от фирмите, които функционират на територията на община Благоевград, се класифицират като микро-, малки и средни фирми. В общината съществуват редица търговски фирми, осъществяващи търговия на едро и дребно, предприятия на хранително-вкусовата промишленост, административни офиси на фирми, заведения за обществено хранене и други. Дейността на немалка част от малкия и средния бизнес е свързана с туристическия бизнес в общината – хотели, семейни хотели, къщи и стаи за гости, както и разнообразни услуги в сферата на туризма. С цел повишаване на познанията сред фирмите относно ефективно използване на ресурсите и намаляване на генерираните отпадъци от тяхната дейност, община Благоевград ще работи в сътрудничество с местния бизнес за разработване и провеждане на обучение на служителите във фирмите за предотвратяване на отпадъците. Общината ще разработи чрез възлагане обучителен модул за предотвратяване на различни потоци отпадъци и ще организира обучение в партньорство с бизнес-организациите в община Благоевград.

С. Насърчаване

Община Благоевград ще стимулира промени в поведението на населението чрез предоставяне на финансова и логистична подкрепа за полезни действия за предотвратяване на образуването на отпадъци, включително повторна употреба, домашно компостиране и други инициативи.

- a. Домашно компостиране

Домашното компостиране е една от предпочитаните и най-полезни от екологична гледна точка мерки за намаляване на биоразградимите отпадъци. Чрез него домакинствата могат да оползотворят голяма част от хранителните и градинските си отпадъци. По този начин се спестяват ресурси за събиране, транспортиране и оползотворяване на тези отпадъци и се намаляват вредните емисии парникови газове. Общината ще насърчи извършването на домашно компостиране, като проведе разяснителни мероприятия за ползите и техниките за компостиране на градинските и хранителните отпадъци от дома и ще предостави безплатно съдове за домашно компостиране там, където не е целесъобразно разделно събиране на градинските отпадъци от домакинствата.

5.2. Разделно събиране и рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Оперативна цел:

Достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Индикаторите за изпълнение на оперативната цел произтичат от европейската Рамкова директива за отпадъците и съответно от националния Закон за управление на отпадъците и от възложените от националната нормативна уредба цели за общините.

Текущи индикатори:

В 2016 г. минимум 25% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

В 2018 г. минимум 40% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Целеви индикатор:

В края на 2020 г. минимум 50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Нормативната уредба дава възможност всяка община да постигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Изпълнението на тази цел ще намали количествата на депонираните битови отпадъци, а в допълнение ще освободи общината от заплащане на отчисления по чл.64 от ЗУО и ще увеличи експлоатационния период на ползваната клетка на регионалното депо за отпадъци.

Приблизително 40% от битовите отпадъци на община Благоевград са от отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, като близо 18 % от състава на общите битови отпадъци са пластмасовите отпадъци. Ето защо общината с особено внимание е изпълнява планираните в настоящата програма мерки относно подобряване на йерархията на тези потоци отпадъци.

На територията на община Благоевград вече се реализират някои целенасочени мерки за разделно събиране и предаване за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло чрез сключване на договор с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД (до януари 2017), от януари 2017 с фирма „Еко Партнърс България“ АД и поставяне на цветни контейнери за разделно събиране на тези отпадъци на територията на град Благоевград. Поради различни причини обаче, системата не работи ефективно, а разделно събраните годни за рециклиране отпадъци чрез системата са крайно недостатъчни.

Общината е сключила договор за разделно събиране и предаване за рециклиране с организация (ф-ма „Скрино“ ЕООД) за оползотворяване на ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ и НУБА, чиито потоци отпадъци също се отчитат за изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Община Благоевград е сключила договор с фирма, притежаваща разрешително по ЗУО, за предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци, в т.ч. хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, но фирмата няма задължение и не представя информацията за количествата предадени за рециклиране отпадъци, събрани от територията на общината.

На територията на община Благоевград има и площадки за предаване на вторични суровини, които са регистрирани в общината и предоставят съответната информация.

Общината е предприела действия за осигуряване на собствена площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО, но все още е на етап проучване на подходяща площадка.

Община Благоевград е извършила проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци. Освен че има важно значение за избора на подходящ модел за третиране на битовите отпадъци, резултатите от това проучване са условие за освобождаване на общините от заплащане на отчисления по чл.64 от ЗУО при отчитане на целите за рециклируемите битови отпадъци.

Общината е приела актуална Наредба за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на ЗУО, но е желателно да се направят допълнения към нея уреждащи правата и задълженията на всички страни в процеса като необходима нормативна основа за подобряване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали. Най-малко следва да се регламентират:

- задълженията на търговските обекти, административни и други подобни обекти да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им в зависимост от конкретната ситуация в общината;
- задълженията на общината да организира най-малко пет пъти годишно кампании за предаване на разделно събраните отпадъци;
- предоставянето на информация на общината от всички юридически лица, които събират и предават за рециклиране битови отпадъци;
- технически изисквания към пунктовете за предаване на вторични суровини и за регистрацията им в общината;
- изискване общината да изгради и поддържа интегрирана информационна система за битовите отпадъците, в т.ч. модул за отпадъците от хартия и картон, метали пластмаса и стъкло;
- контрол от общинската администрация за спазване на изискванията на наредбата и глоби за неспазването им.

Община Благоевград не прилага предварително третиране на битовите отпадъци преди депониране чрез предаването им на сепарираща инсталация за смесени битови отпадъци. Такава инсталация може да се използва и за допълнително сортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки чрез системата от цветни контейнери на територията на общината и балирането им преди извозването им за рециклиране.

Поради необходимостта от рязко увеличаване на количествата на разделно събраните битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, настоящата подпрограма предвижда действия в следните посоки:

- Обхващане в системата на индивидуално разделно събиране на битови отпадъци на ползватели на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради на територията на град Благоевград извън тези, обхванати от организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Общината ще определи критериите кои от тези обекти ще се включват в индивидуална система, и кои ще ползват системата на цветните контейнери, разположени по улиците на града.
- Проучвателни дейности и изграждане на сепарираща инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци.
- Изграждане на общинска площадка по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО за предаване без заплащане на разделно събрани отпадъци:
 - строителни от ремонтна дейност на домакинствата
 - рециклируеми отпадъци (хартия, картон, стъкло, метал, др.)
 - предмети и оборудване, което може да бъде повторно употребявано
 - опасни отпадъци от бита
 - ЕГО и др.
- Организиране от общината няколко пъти годишно на целеви мероприятия за доброволно събиране и предаване на разделно събрани рециклируеми битови отпадъци от училища, административни и бизнес организации, от граждани.
- Подобряване на системата за разделно събрани отпадъци от опаковки от организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, от ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ и НУБА.
- Нормативно регламентиране на задълженията относно периодично представяне в общината на информация за разделно събраните рециклируеми отпадъци.

5.3. Разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците и отклоняване от депониране на битовите биоразградими отпадъци

Оперативна цел:

Изпълнение на целите и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците

Текущи индикатори:

Ежегодно до края на 2020 г. количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.

В периода 2016 г.–2020 г. минимум 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г., са разделно събрани и оползотворени.

Целеви индикатори:

В края на 2020 г. количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.

В края на 2020 г. минимум 50% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г., са разделно събрани и оползотворени.

Използването на отпадъците като ресурси, заместващи първичните природни ресурси, вместо депонирането им, е в основата на европейските и национални политики за ефективно използване на ресурсите. Допълнителен ефект от оползотворяване на биоразградимите битови отпадъци вместо депонирането им, е предотвратяването на емисии на парникови газове – метанът, който се отделя от депата. Ето защо европейското и националното законодателство постави изисквания за постепенно намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Като се основава на добрите европейски практики националното законодателство въведе и изисквания за оползотворяване на битовите биоотпадъци. Целите за оползотворяване на биоотпадъците се считат за изпълнени от общините при условие, че биоотпадъците се събират разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци. Това подпомага за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, но тези биоотпадъци не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

За да подобри управлението на битовите биоразградими и биоотпадъци до 2020 г. община Благоевград си поставя за цел да изпълни настоящата подпрограма като много важна част от Програмата за управление на отпадъците на общината до 2020 г.

Нормативната уредба дава възможност всяка община да постигне целите самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Изпълнението на целите за биоразградимите, вкл. биоотпадъците, ще намали количествата на депонираните битови отпадъци, а в допълнение ще освободи общината от заплащане на отчисления по чл.64 от ЗУО и ще увеличи експлоатационния период на ползваната клетка на регионалното депо за отпадъци.

За да постигне целите за управлението на биоразградимите отпадъци, в т.ч. и на биоотпадъците, община Благоевград ще предприеме значителни мерки до 2020 г.

Най-важната мярка за изпълнение на целите за рециклиране/оползотворяване на биоотпадъците и отклоняване от депонирането им е осигуряване от общината на компостираща инсталация за зелените отпадъци и организиране на система за тяхното разделно събиране. Важно е и да се регламентира нормативно системата за разделно

събиране на биоотпадъците в допълненията към общинската Наредба за управление на отпадъците. Общината разполага с подходяща площадка за изграждане на компостираща инсталация (Площадката обхващаща имоти с № 000733, местност “Текето”, землище на с. Бучино, № 053020, местност “Цалините”, землище на с. Българчево и № 000272, землище на с. Бучино, собственост на Община Благоевград и представляващи площадката на съществуващото сметище, ползвано от Община Благоевград, с обща площ 105.441 дка).

Най-важната мярка за изпълнение на целите за рециклиране/оползотворяване на биоразградимите отпадъци и отклоняване от депонирането им, е осигуряване от общината на инсталация за анаеробно разграждане на битовите биоразградими отпадъци и организиране на система за тяхното разделно събиране. Важно е и да се регламентира нормативно системата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци в допълненията към общинската Наредба за управление на отпадъците. Общината разполага с подходяща площадка за изграждане на анаеробна инсталация за разграждане на биоразградимите отпадъци (Площадката обхващаща имоти с № 000733, местност “Текето”, землище на с. Бучино, № 053020, местност “Цалините”, землище на с. Българчево и № 000272, землище на с. Бучино, собственост на Община Благоевград и представляващи площадката на съществуващото сметище, ползвано от Община Благоевград, с обща площ 105.441 дка).

5.4. Оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Оперативна цел:

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от строителните дейности на община Благоевград.

Рамковата директива на ЕС за отпадъците от 2008 г. въведе разпоредби, изискващи от страните членки да повишат степента на рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради с цел използването им като заместител на естествените природни ресурси и за да се намали въздействието им върху околната среда в резултат на депонирането им. В съответствие с тези изисквания в националното законодателство се регламентираха детайлни правила с оглед изпълнение на общоевропейските политики за строителните отпадъци, като се определиха задълженията на централната изпълнителна власт, местните власти и на строителния бизнес. Общините имат следните задължения, произтичащи от националната нормативна уредба:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.

Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:

- да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
- да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
- да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
- да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- да залага съответните изисквания в техническите спецификации на обществените поръчки за избор на изпълнители на строителните дейности да спазват изискванията относно управление на строителните отпадъци;
- да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината като част от документацията за разрешение за строеж – когато общината е компетентен орган съгласно Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Съобразно нормативните изисквания на Наредбата за управление на строителните материали и за влагане на рециклирани строителни материали, община Благоевград ще предприеме мерки за подобряване на управлението на строителните отпадъци на територията на общината, като:

- Ежегодно до 2020 г. в строежите с възложител община Благоевград се влагат рециклирани строителни материали, в количества, съгласно изискванията на Наредбата;
- Всички инвестиционни проекти, одобрени от общината включват план за управление на строителните отпадъци, който се изпълнява.

Строителните и инертните отпадъци, генерирани на територията на общ. Благоевград се извозват на депото за строителни отпадъци в с. Изгрев.

Общината планира да направи подробно проучване относно времевия хоризонт, за който строителните отпадъци могат да се оползотворяват в това депо за техническата му рекултивация, и да подготви проект за крайна рекултивация преди изчерпване на капацитета му.

На територията на община Благоевград, както и на територията на съседни и по-близки общини, няма изградена инсталация за рециклиране на строителните отпадъци, поради което общината планира да обсъди изграждането на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци, която да обслужва и другите съседни общини.

Общината ще въведе и разделно събиране на строителните отпадъци, генерирани в малки количества от текущи ремонтни дейности от домакинствата, за да се намали и предотврати изхвърлянето им в контейнерите за смесени битови отпадъци и депонирането им на регионалното депо. Общината е проучила добри практики на други български общини и проучва целесъобразността да предлага услуга на гражданите да извозва безплатно такива отпадъци до определени количества. В тази връзка, в допълненията към общинската Наредба за управление на отпадъците в специален

раздел ще се предвидят условия и ред за управление на строителните отпадъци на територията на общината.

В настоящата програма са предвидени няколко групи основни дейности за управление на строителните отпадъци:

- Разпределение на отговорностите по управление на строителните отпадъци между структурните звена в общинската администрация и на ниво заместник-кмет, произтичащи от задълженията на общината като възложител на строителни дейности, и регламентиране на тези отговорности в нормативната уредба на общината.
- Обособяване на раздел в допълненията към общинската Наредба за управление на отпадъците за условията и реда за управление на този поток отпадъци.
- Проучване на възможности на територията на общината или на съседни общини строителните отпадъци да се оползотворяват чрез запълване и с това - рекултивация на негативни форми, образувани в резултат на добивни дейности в стари/изоставени/безстопанствени кариери за добив, например, на кариерни материали.
- Провеждане на административни процедури и проучване относно времевия хоризонт, за който строителните отпадъци могат да се оползотворяват в сегашното депо за строителни отпадъци в с. Изгрев за техническата му рекултивация и подготовка на проект за окончателна рекултивация преди изчерпване на капацитета му.
- Проучване за инсталиране на територията на общината на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци, възможно и със съседни общини и като публично-частно партньорство.

5.5. Управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Оперативна цел:

Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата

Фигура 2 Депо за неопасни отпадъци в землището на с. Бучино

Съществуващото общинско депо за битови отпадъци се експлоатира без административна процедура (без да са спазени европейските изисквания за депониране на битовите отпадъци), но с Решение на ОбС Благоевград от 1996 г. За депото има утвърден план за привеждане в съответствие с нормативната уредба, като мерките по същите отдавна са изтекли, а депото ще съществува до изграждането на регионалната система за третиране на отпадъци, в която е предвидено (в периода: 2018-2019 г.) проектиране и изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци отговарящо на европейските и национални екологични норми. Планирано е то да бъде ситуирано на площадката на съществуващото общинско сметище в землището на с. Бучино.

На територията на общината няма стари депа и сметища за битови отпадъци, подлежащи на рекултивация.

Община Благоевград е обхванала 100% от населението на общината в организирани системи за сметосъбиране и сметоизвозване и мерки в тази посока не са необходими. При определената честота на извозване на смесените битови отпадъци, сметосъбиращата техника и съдове към момента са достатъчни за регулярното обслужване на обхванатите населени места от общината и за регулярното им извозване до съществуващото депо. В периода на програмата ще се наложи подмяна на амортизирана инфраструктура за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Общината планира да направи пълна и детайлна инвентаризация на техническото състояние на автомобилния сметоизвозващ парк и съдовете за събиране и извозване на смесените битови отпадъци с оглед идентифициране на тези елементи от сметосъбиращата и сметоизвозваща инфраструктура, която е амортизирана и ще се нуждае от подмяна в рамките на програмния период до 2020 г., ще направи график за подмяната и ще идентифицира необходимите финансови средства за целта.

Що се отнася до намаляване и предотвратяване на риска от депониране на опасни битови отпадъци, мерките, които общината ще предприеме, се отнасят основно до осигуряването на общинска площадка, на която да могат да се предават опасни битови отпадъци, но тази мярка е включена в предходните програми.

5.6. Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците

Оперативни цели:

Осигуряване на общински нормативни и вътрешно - ведомствени документи, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци;

Информационно осигуряване на управлението на отпадъците;

Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифициран персонал;

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на добър капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени й съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на

политиката за отпадъците. Включените в програмата мерки за укрепване на административния капацитет произтичат най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвения анализ на текущото състояние. Мерките имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. на община Благоевград. Мерките са обединени около ключови оперативни цели за укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците.

За осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Анализът на текущото състояние показва, че община Благоевград е обезпечила определените нормативно правомощия и отговорности на кмета на общината в сферата на управление на отпадъци чрез възлагане на функции в длъжностните характеристики на служителите в структурата на общинската администрация. Пропусък, който беше идентифициран в хода на анализа, е непълнотата на сега действащата наредба за отпадъците. Предвижда се община Благоевград в най-скоро време да разработи допълнения към действащата наредба за управление на отпадъците в съответствие с последните изменения в ЗУО, която да отразява и програмните цели и мерки на общинската програма за управление на отпадъците за периода до 2020 г.

Включени са мерки, които да осигурят, че изпълнението на Програмата за управление на отпадъците се наблюдава и оценява и че общината ще продължи своевременно да привежда общинската нормативна уредба в съответствие с развитието и промените в националното законодателство в сектор Отпадъци и със специфичните потребности, идентифицирани в общината.

За информационно осигуряване на управлението на отпадъците в община Благоевград.

Осигуряване на достатъчно и надеждни данни за количествата, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци има ключово значение за осъществяване на качествени анализи, правилно планиране и ефективен контрол върху всички процеси и дейности по управление на отпадъците.

С оглед осъществяване на мониторинг и докладване на изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци и целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци и отклонени биоразградими отпадъци от депониране, е необходимо изграждане на информационна система за отпадъци, която ще позволява автоматизирано въвеждане и обработка на данни. Информационната система ще интегрира данни от различни източници, дейности и потоци отпадъци и ще осигурява възможности за изготвяне на анализи, прогнози и вземане на информирани решения. Информационната система ще улесни проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на възложените в националното законодателство цели за отпадъците. В допълнение на изграждане на информационната

система са планирани мерки за обезпечаване на ефективното ѝ функциониране, които включват дефиниране на отговорностите за събиране, обработка и анализ на данните и обезпечаване на информационната система с човешки ресурси.

Предвижда се също в края на периода на настоящата Програма да се направи ново проучване на морфологичния състав на отпадъците, тъй като нормативната уредба изисква тази дейност да се извършва от общините на всеки пет години, което пък от своя страна ще осигури надеждни данни, необходими при планирането на мерки за управление на отпадъците на общината за следващия програмен период.

За обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители.

Планираните мерки целят повишаване на квалификацията на служителите с функции за отпадъците във всички звена и дейности в община Благоевград. Планирано е обучение по теми, идентифицирани като необходими във връзка с изпълнение на стратегическите цели на настоящата Програма за управление на отпадъците, както и по теми, за които ще възниква потребност в периода на изпълнение на Програмата. За подобряване на контролната дейност по спазване на нормативните разпоредби относно отпадъците, са предвидени обучения на персонала с контролни функции и техническо обезпечаване на контролната дейност. Ще се обсъди и възможността за създаване на общинско мероприятие с функции на общински инспекторат за следене и контрол на изпълнението на общинските наредби, в т.ч. и на общинската наредба за управление на отпадъците и за изпълнението на договорите, които общината е сключила в областта на управление на отпадъците.

5.7. Информирание на обществеността

Оперативна цел:

Насърчаване на активно участие на обществеността в управление на отпадъците

Съществен фактор за постигане на целите на политиката за отпадъците на община Благоевград е активното участие на всички генератори на отпадъци на територията на общината в дейностите за предотвратяване и разделно събиране на отпадъците от дома и работното място. Затова общината ще предприеме целенасочени мерки за повишаване на общата информираност за необходимостта от намаляване на отпадъците и използването им като ресурс и за разделно събиране на битовите отпадъци. Мерките са насочени към изграждане на екологосъобразно поведение и повишаване на участието на населението и бизнеса в управлението на отпадъците на територията на община Благоевград.

Планираните мерки за информиране на обществеността са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. На практика тези мерки подпомагат изпълнението всички останали мерки и допринасят за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Благоевград.

Община Благоевград ще публикува и разпространява актуална информация и ще провежда разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса - за йерархията за управление на отпадъците; за предоставяните от общината услуги по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци. На интернет страницата на общината има обособена секция „Околна среда“, с цел да се улесни достъпа на потребителите до специализирана информация относно дейностите с отпадъците. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми стимулират активното пряко участие на населението в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Чрез периодични допитвания сред жителите общинската администрация ще поддържа обратна връзка и ще ангажира обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците. Допитванията ще служат и за измерване на резултатите от провежданите дейности за информиране на обществеността относно предотвратяване на отпадъците и спазване на нормативните изисквания за управление на различните отпадъчни потоци.

6. Наблюдение, контрол и оценка на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците

Община Благоевград ще осъществява наблюдение и оценка на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците, за да проследява напредъка по постигане на целите и да предприеме своевременно адекватни действия в случай на идентифицирани проблеми.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на данни за степента на постигане на индикаторите, както и анализ и идентифициране на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите. За целта кметът на общината ще утвърди със заповед вътрешни правила за наблюдение и оценка на Програмата, включително за събиране и систематизиране на данните за посочените в програмата индикатори и отговорностите на общинските звена, които имат отношение към изпълнението на конкретните програмни мерки, и на служителя, отговорен за систематизиране, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките. В Програмата е планирана мярка за въвеждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която значително ще подобри качеството на данните, необходими за изготвяне на отчетите и оценките на изпълнението.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. Кметът на общината ще представя на съвета ежегоден доклад за изпълнение на Програмата за предходната година в срок до 31 март. Препоръчва се годишният доклад да съдържа информация за: промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на определените индикатори за изпълнение, както и причините за неизпълнение. С цел външен контрол от страна на обществеността е целесъобразно годишните отчети да се публикуват на интернет страницата на община Благоевград.

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Програмата може да бъде актуализирана и при доказана необходимост от допълнителни мерки поради значително изоставане в изпълнението и постигането на целевите индикатори, както и при други непредвидени обстоятелства.

7. План за действие

Предотвратяване образуването на отпадъци

Дейности /мерки/	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за ПОО		Общински бюджет	2016-2020		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2020 г.	Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика”
Подготовка и провеждане на "зелени" обществени поръчки		Общински бюджет	2017-2020		Ежегодно – брой проведени „зелени“ обществени поръчки	Към края на 2020 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Кмет
Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне ТБО на база количество отпадъци		Общински бюджет	2017	Въведен икономически стимул за намаляване образуването на отпадъци	Изготвен анализ на потребителите Подготвени проекто- текстове в Наредбата след приемане на национална методология	Приети промени в Наредбата за определяне ТБО на база количество изхвърлени отпадъци	„Инфраструктура и инвестиционна политика” съвместно с отдел „Правно-нормативно и информационно обслужване”

Провеждане на периодични информационни кампании	74 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2016-2020		брой проведени мероприятия брой участници	проведени най-малко 6 информационни кампании	Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика” съвместно със служителя за връзки с обществеността
Провеждане на обучения за малкия и средния бизнес относно техники за предотвратяване на отпадъци в партньорство с бизнеса	9 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2016-2018	Повишено разбиране сред бизнеса относно ползите и начините за предотвратяване на отпадъци	брой проведени обучения	брой обучени представители на малкия и средния бизнес	Ресорен зам. кмет
Провеждане на разяснителни мероприятия за прилагане на домашно компостиране	15 000	общински бюджет	2017-2019	Населението е информирано за ползите от домашното компостиране и техника за прилагането му	Брой проведени мероприятия	Проведени минимум 3 разяснителни мероприятия за домашно компостиране	Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика”

Предоставяне безплатно на съдове за домашно компостиране на домакинства	90 000	общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	2017-2020	Предотвратени отпадъци чрез прилагане на домашно компостиране от домакинства	Брой домакинства, прилагащи домашно компостиране - ежегодно	150 домакинства прилагат домашно компостиране	Ресорен зам. кмет
---	--------	---	-----------	---	---	---	-------------------

Разделно събиране и рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Внасяне на предложение и вземане на Решение от Общото събрание на РСУО - Благоевград за начина на изпълнение на целите за рециклиране на битови отпадъци		Общински бюджет	2016	Общините са изпълнили изискванията на нормативната уредба и имат информация като основа за вземане на управленски решения	Етапи на подготовка на проекта на решението и включването му в дневен ред на Общо събрание на РСУО	Общото събрание на РСУО е гласувало решението	Кмет
Участие в подготовка, проучвания, анализи, проектиране и изграждане на регионална инсталация за предварително третиране на битови отпадъци – сепарираща инсталация	8 082 0001	Процедура BG16M1OP002-2.002 по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“	2016-2019	Общината събира разделно допълнителни количества рециклируеми битови отпадъци и намалява депонираните отпадъци	Етапи на процедурите за осигуряване и изграждане на площадката	Площадката е въведена в експлоатация	Кмет, Председател на Общото събрание на РСУО - Благоевград

Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на всички изисквания за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в системата за разделно събиране на отпадъците		Общински бюджет	2016 – 2020	Изготвен доклад до кмета за резултатите на осъществения контрол	Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	Директор на Дирекция с ресор контролна дейност за изпълнение на общинските наредби
Задължаване на всички юридически лица които осъществяват дейности по разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци да предоставят информация за разделно събраните и предадени за рециклиране битови отпадъци		Общински бюджет	2016	Одобрена Наредба за управление на отпадъците със съответните разпоредби	Етапи на разработване на Наредбата	Одобрена от общинския съвет Наредба	Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците

Ежегодно събиране и обработена на информация от юридически лица за разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци		Общински бюджет	2016 – 2020	Общината разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на територията на общината	Брой на ОО/фирми и юридически лица които са представили навременна и пълна информация	Всички задължени ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Директор на Дирекция отговорен за създаване и поддържане на информационната система
Регулярен планов контрол за предоставяне на информация от задължените лица за събраните и предадени за рециклиране отпадъци		Общински бюджет	2016 – 2020	Всички задължени лица предоставят информация на общината	Разработени и одобрени годишни планове за контрол	Одобрени отчети за осъществения контрол	Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците

<p>Идентифициране, съставяне и постоянна актуализация на регистър на лицата, задължени да предават информация на общината за разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци/ след изграждане на информационната система като част от нея/</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2016 – 2020</p>	<p>Общината разполага с информация за задължените за предаване на информация лица</p>	<p>Етапи на съставяне на списъци и събиране на информация</p>	<p>Създаден списък със задължените да предават информация лица</p>	<p>Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците</p>
<p>Изграждане на модул за отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, като част от електронната интегрирана информационна система за битовите отпадъци</p>	<p>В рамките на бюджета за информационната система</p>	<p>Отчисления по чл. 64 от ЗУО</p>	<p>2016</p>	<p>Електронна обработка на информацията за доказване на целите за рециклиране</p>	<p>Етапи на възлагане, разработване и въвеждане на системата в действие</p>	<p>Акт за въвеждане на системата в действие</p>	<p>Зам. Кмет с ресор управление на отпадъците</p>

<p>Нормативно регламентиране и организиране и провеждане ежегодно от общината на целеви мероприятия за предаване на разделно събрани отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло</p>	<p>35 000</p>	<p>Общински бюджет</p>	<p>2016 – 2020</p>	<p>Допълнителни количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци</p>	<p>Брой организирани мероприятия</p>	<p>Общината е организирала минималния брой мероприятия, предвидени в Наредбата за управление на отпадъците</p>	<p>Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците</p>
<p>Сключване на нов договор или допълване на съществуващия с организация за отпадъци от опаковки, обслужваща града с поставени минимални изисквания за количествата събрани и предадени рециклируеми отпадъци и контрол за изпълнение на договора</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2016</p>	<p>Допълнителни количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци</p>	<p>Етапи на проучване и сключване/допълване на договора</p>	<p>Сключен/допълнен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки</p>	<p>Зам. Кмет с ресор управление на отпадъците</p>

<p>Включване в нормативната уредба на общината и на практика на търговски обекти, административни, стопански, образователни и други подобни обекти в системите за разделно събиране на отпадъците-индивидуален подход</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2016</p>	<p>Допълнителни количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци</p>	<p>Брой обекти, реално включени в системата</p>	<p>Всички задължени с наредбата обекти изпълняват задълженията си по наредбата</p>	<p>Зам. Кмет с ресор управление на отпадъците</p>
---	--	------------------------	-------------	---	---	--	---

Разделно събиране и изпълнение на целите и изискванията за битовите и биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Внасяне на предложение и вземане на Решение от Общото събрание на РСУО - Благоевград за начина на изпълнение на целите за биоотпадуците и отклоняване от депониране на биораградимите отпадъци		Общински бюджет	2016	Общините са изпълнили изискванията на нормативната уредба	Етапи на подготовка на проекта на решението	Общото събрание на РСУО е гласувало решението	Кмет

<p>Участие в подготовка и изпълнение на регионален проект за изграждане на съоръжения за компостиране на зелени биоотпадъци и въвеждане на система за разделното им събиране, включително поставяне на необходимите съдове за разделното събиране и техника</p>	<p>1 570 000</p>	<p>Процедура BG16M1OP002-2.002 по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“</p>	<p>2016-2019</p>	<p>Осигурена инсталация за компостиране на зелените отпадъци, съдове и техника за разделното им събиране и извозване</p>	<p>Етапи на подготовка и изпълнение на проекта</p>	<p>Инсталацията е въведена в експлоатация, съдовете и необходимата техника са доставени</p>	<p>Кмет, Председател на РСУО - Благоевград</p>
---	------------------	---	------------------	--	--	---	--

<p>Участие в подготовка и изпълнение на регионален проект за изграждане на съоръжения за анаеробно разграждане на биоразградимите отпадъци и въвеждане на система за разделното им събиране, включително поставяне на необходимите съдове за разделното събиране и техника</p>	<p>30 570 000</p>	<p>Процедура BG16M1OP002-2.004 по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“</p>	<p>2016-2019</p>	<p>Осигурена инсталация за анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци, съдове и техника за разделното им събиране и извозване</p>	<p>Етапи на подготовка и изпълнение на проекта</p>	<p>Инсталацията е въведена в експлоатация, съдовете и необходимата техника са доставени</p>	<p>Кмет, Председател на РСУО - Благоевград</p>
<p>Прилагане на плана за осигуряване на качеството на компоста, след въвеждане в експлоатация на компостиращата инсталация</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2019-2020</p>	<p>Произведеният компост отговаря на изискванията</p>	<p>Приложени процедури от плана за осигуряване на качеството на компоста</p>	<p>Всички процедури и мерки за осигуряване на качеството на компоста се прилагат</p>	<p>Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците</p>

<p>Включване в допълненията към Наредбата за управление на отпадъците на специален раздел за управление на биоразградимите и биоотпадъците</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2017</p>	<p>Задълженията на общината и на физическите и юридическите лица относно биоотпадъците и биоразградимите отпадъци са нормативно регламентирани</p>	<p>Етапи на подготовка и внасяне в общинския съвет на Наредбата</p>	<p>Наредбата е одобрена от общинския съвет</p>	<p>Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците</p>
<p>Изготвяне на детайлни правила общината за условията и реда за разделното събиране на биоотпадъци преди въвеждане експлоатация на инсталацията системата за разделно събиране зелените отпадъци</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2017</p>	<p>Определени са подробни изисквания към задължените лица за разделно събиране на зелените отпадъци</p>	<p>Етапи на подготовка на заповед</p>	<p>Одобрена заповед от кмета на общината</p>	<p>Зам. кмет с отговорност „Екология“</p>

Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци и биоразградимите отпадъци		Общински бюджет	2017	Идентифицирани са обектите, включени в системата за разделно събиране на зелените отпадъци	Етапи на подготовка на регистъра	Регистърът е функциониращ с определен отговорник за актуализацията и поддръжката	Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на всички изисквания за разделно събиране и извърляне на отпадъците в системата за разделно събиране на отпадъците		Общински бюджет	2016 – 2020	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	Директор на Дирекция с ресор контролна дейност за изпълнение на общинските наредби

<p>Провеждане на целенасочена разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица, обхванати от системите за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците</p>	72 000	ОПОС 2014-2020; Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2017 – 2018	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците и има готовност да се включат в нея	Етапи на подготовка на информационната кампания	Дейностите по информационната кампания са приключили	Директор на Дирекция с ресор връзки с обществеността
<p>Включване в нормативната уредба на общината и на практика на търговски обекти, административни, стопански, образователни и други подобни обекти в системите за разделно събиране на отпадъците-индивидуален подход</p>		Общински бюджет	2016	Допълнителни количества разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци	Бтой обекти, реално включени в системата	Всички задължени с наредбата обекти изпълняват задълженията си по наредбата	Зам. Кмет с ресор управление на отпадъците

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Включване в Наредбата за управление на отпадъците на специален раздел за управление на строителните отпадъци и на отпадъците от разрушаване на сгради		Общински бюджет	2016	Задълженията на общината и на физическите и юридическите лица относно строителните отпадъци са нормативно регламентирани	Етапи на подготовка и внасяне в Общинския съвет на Наредбата	Наредбата е одобрена от Общинския съвет	Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците
Подготовка и одобрение на заповед за реда и условията за събиране и извозване от общината на строителни отпадъци от текущи ремонтни дейности		Общински бюджет	2016	Строителните отпадъци от текущи ремонтни дейности не се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци	изготвени проекто-текстове на заповедта	Одобрена заповед	Директор на Дирекция с ресор управление на отпадъците

Разпределение на отговорностите по управление на строителните отпадъци между структурните звена в общинската администрация		Общински бюджет	2016	Отговорностите са ясно разпределени между звената на общината	Изготвен е проект на актуализация на Устройствения правилник на общината или друг акт на общината	Одобрен акт за разпределение на задълженията	Зам. кмет с ресор инвестиционен процес
Провеждане на административни процедури, изготвяне на технически проект за рекултивация и проучване за възможния времеви хоризонт за използване на площадката за строителни отпадъци за оползотворяване на строителните отпадъци	70 000	Общински бюджет	2016	Общината разполага с проект и данни за вземане на управленски решения за управление на строителните отпадъци	Етапи на проучването и проектирането	Изготвен доклад с предложения до кмета на общината	Зам. кмет с ресор инвестиционен процес

<p>Проучване относно възможностите за поставяне на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>2016</p>	<p>Общината разполага с информация относно възможност за рециклиране на строителните отпадъци</p>	<p>Етапи на проучването</p>	<p>Изготвено и одобрено проучване с предложения</p>	<p>Зам. кмет с ресор инвестиционен процес“</p>
---	--	------------------------	-------------	---	-----------------------------	---	--

Намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Участие в подготовка и изпълнение на регионален проект за изграждане на съоръжение за обезвреждане на неопасни отпадъци, отговарящо на стандартите на европейското екологично законодателство	5 040 000	ПУДООС Целеви средства от републиканския бюджет	2018-2019	Осигурено депо за обезвреждане на неопасни битови отпадъци със завършен I-ви етап на изграждането му (с една клетка за депониране на отпадъците)	Етапи на подготовка и изпълнение на проекта	Депото е въведено в експлоатация	Кмет Председател на РСУО-Благоевград
Закупуване на нова сметосъбираща и сметоизвозваща техника		ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО	2020	Населението на общината е осигурено с качествени услуги	Етапи на възлагане на поръчката	Протокол за изпълнена доставка	Кмет

Укрепване на административния капацитет за управление на отпадъците

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Приемане на допълнения към наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград		общински бюджет	2017	Нормативна осигуреност	Изготвен проект на допълнения към наредба	Приета наредба за управление на отпадъците на територията на община Благоевград	Дирекция „УТИП“ Общински съвет
Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци и др.		общински бюджет	постоянен	Нормативна осигуреност	брой приети/допълнен и документи		Дирекция „УТИП“ Общински съвет

Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките от настоящата ПУО, вкл. възлагане на задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и срокове съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания		общински бюджет	2016	идентифицирани показатели и вътрешни правила за наблюдение и отчитане	изготвени вътрешни правила	приети вътрешни правила	Ресорен зам. кмет
Разработване и въвеждане на информационна система за отпадъците (ИСО)	70 000	Общински бюджет	2017	изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи на въвеждане в действие ИСО	Функционираща ИСО	кмет
Провеждане на обучение за работа с информационната система за отпадъците		Общински бюджет	2017 - 2018	служителите в администрацията и другите ползватели имат умения да работят с ИСУО	Брой обучени служители	Ползвателите на ИСО които ползват/ работят с ИСУО, са обучени съобразно ниво на достъп	Секретар на община

Изготвяне на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Благоевград	20 000	Общински бюджет	2019 - 2020	общината разполага с актуални и достоверни данни за морфологичния състав на отпадъците	събрани данни за морфологичния състав съобразно действащата към момента методика	Проведено 1 бр. изследване на морфологичния състав на битовите отпадъци	Дирекция „УТИП“
Закупуване на автомобил за извършване на контролна дейност	30 000	Общински бюджет	2020	Подобрена ефективност на контролната дейност		Закупен 1 брой автомобил	Кмет
Назначаване на допълнителни инспектори за осъществяване на контролна дейност /създаване на общинско мероприятие за контрол		Общински бюджет, програми за временна заетост	2018 - 2020	общината разполага с достатъчно персонал за подобряване ефективността на контролната дейност		брой назначени служители	Ресорен зам. кмет

Провеждане на периодични обучения относно изискванията за контрол и съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления		Общински бюджет	2015 - 2020	Повишена квалификация за осъществяване на контролна дейност относно отпадъците	брой проведени обучения	Всички служители с контролни функции са обучавани	Ресорен зам. кмет
Участие на служител/и от общинска администрация в обучение на тема "зелени" обществени поръчки		Общински бюджет	2017	подобрен капацитет за провеждане на зелени обществени поръчки		брой обучени служители	Секретар на община
Провеждане на обучения относно различни аспекти от управление на отпадъците, съобразно възникващи потребности.	18 000	Общински бюджет, ОП "Добро управление" 2014-2020	Постоянен	Повишена квалификация на персонала	брой проведени обучения	брой обучени служители	Ресорен зам. кмет

Повишаване на приноса на обществеността в областта в прилагане на йерархията за управление на отпадъците

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
<p>Провеждане на анкетни проучвания за отчитане мнението на жителите на общината относно различни аспекти на политиката и услугите за отпадъците, вкл. предотвратяване на отпадъци</p>	24 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 ЗУО	Ежегодно 2015 - 2020	Събрана информация за обществените нагласи относно участие в дейности за предотвратяване и разделно събиране	Ежегодно проведено поне едно приучване	Проведени минимум 6 анкетни проучвания	Еколог на общината съвместно със служител, отговорен за връзки с обществеността
<p>Публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците на интернет страница на общината</p>		Общински бюджет	Ежегодно до 31 март 2016-2020	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинската политика за отпадъци	Публикувани годишни отчети на интернет страницата на общината	Публикувани 5 бр. годишни отчети	Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика” и служител, отговорен за актуализация на интернет страницата

<p>Публикуване на актуална информация за отпадъците в обособената секция „Околна среда“ на интернет страницата на общината</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>Постоянен 2016-2020</p>	<p>Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците в общината</p>		<p>Публикувана актуална информация за услугите, правата, задълженията и възможности за участие на жителите относно отпадъците</p>	<p>Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика” и служител, отговорен за актуализация на интернет страницата</p>
<p>Провеждане на информационни и разяснителни кампании за разделно събиране на зелени биоотпадъци и битови биоразградими отпадъци</p>	<p>В рамките на проектите</p>	<p>Общински бюджет, в рамките на проектите за изграждане на съоръжения за компостиране и анаеробно разграждане и въвеждане на системи за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци</p>	<p>2018 - 2020</p>	<p>Повишена информираност на населението и бизнеса</p>	<p>Брой кампании по видове</p>	<p>В края на 2020 г. изпълнени всички планирани кампании</p>	<p>Ресорен зам. кмет</p>

<p>Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване в община Благоевград</p>		<p>Общински бюджет</p>	<p>Ежегодно 2016 - 2020</p>	<p>Повишено участие на населението и бизнеса в предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци; Почистени нерегламентиран и сметища</p>	<p>- брой участници – количество транспортирани отпадъци - брой почистени нерегламентиран и сметища</p>	<p>- почистени нерегламентиран и сметища - % от регистрираните - в края на 2020 г. 10 % увеличен брой участници спрямо 2015 г.</p>	<p>Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика” съвместно с фирмата за сметосъбиране</p>
<p>Провеждане на инициативи за учениците и децата в детските градини на територията на общината относно разделно събиране на отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали с наградни схеми.</p>	<p>75 000</p>	<p>Отчисления по чл.64 ЗУО</p>	<p>2017 – 2020</p>	<p>Повишаване на участието на младите хора в предотвратяване и разделно събиране на отпадъците</p>	<p>Брой участващи училища/детски градини количество разделно събрани отпадъци</p>	<p>В края на 2020 г. всички общинските училища и детски градини прилагат разделно събиране на отпадъците от хартия, пластмаса, стъкло и метали</p>	<p>Отдел „Инфраструктура и инвестиционна политика” съвместно с отдел „Образование, проекти, програми и партньорства”</p>

8. Приложение. Анализи на текущото състояние относно управлението на отпадъците и прогнози за образуванияте отпадъци

8.1. Анализ на нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на община Благоевград по управление на отпадъците

Анализът и оценката на нормативните и програмни документи на община Благоевград в областта на управление на отпадъците е направен в контекста на правата и задълженията на местните власти, произтичащи от националната нормативна уредба и националните програмни документи. Анализът е концентриран върху два основни въпроса:

1. Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да съответства на изискванията на Закона за управление на отпадъците и да регламентира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците?
2. Разработена ли е общинска програма за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците, Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Методическите указания на МОСВ от 2015 г. за разработване на общински програми за управление на отпадъците, както и други национални програмни документи в разглежданата област?

В резултат на проучването, настоящия раздел от анализите завършва с основни изводи и препоръки за мерки, които общината трябва да предприеме, за да е в пълно съответствие с националните изисквания.

За извършване на настоящия анализ и осигуряване на необходимата информация е събрани, проучени и анализирани следните информационни източници:

1. Национални и местни за община Благоевград нормативни документи, регламентиращи общинските отговорности, свързани с управлението на отпадъците;
2. Стратегически и програмни документи на национално и на местно ниво за

Като първа стъпка от анализа бяха идентифицирани основните права и задължения на община Благоевград, произтичащи от нормативните актове.

8.1.1. Основни ангажименти по управление на отпадъците на община Благоевград, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Следва да се подчертае, че кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци. Изискванията към площадките, съоръженията и инсталациите за битови отпадъци са регламентирани в Наредбата за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Следва да се подчертае, че за разлика от отменения ЗУО в новия закон отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поетапното постигане на целите на общината за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);
8. изпълнението на решенията на Общото събрание на Регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци

и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците;

11. осигуряването до средата на 2014 г. на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. Това изискване е задължително за община Благоевград;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, което е също нов ангажимент за всички собственици на пътища;
13. поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци, което е също нов ангажимент за кметовете на общини;
14. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им;
15. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
16. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет-страницата на общината, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците;
17. организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;
18. разработване на общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците;
19. организиране и внасянето на отчисленията за след експлоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок;
20. контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците;
21. предлагане за одобряване от Общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;
22. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).

Кметът на общината съвместно с другите кметове на общините от Регионалното сдружение за управление на отпадъците, предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за осигуряване на ново съоръжение за

третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

ЗУО регламентира и обхвата на контролните правомощия на общините. Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл. 118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат на основание на ЗУО.

ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали въведе и специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

Съгласно ЗУО общините са отговорни и за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. В новия ЗУО отпада ангажиментът на общините да осигуряват депа и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията на общината. Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на плановете за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Изисквания относно битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси, стъкло

За тази група битови отпадъци се отнася изискването поетапно да се достигне минимум 50% рециклиране за всеки от четирите типа отпадъци до 2020 г. Основно могат да се обособят в две основни подгрупи:

- Отпадъци от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло: за тази група отпадъци от 10 години се създаде и продължава да се разширява и усъвършенства системата за разделно събиране от организациите за оползотворяване на отпадъците от опаковки. Организациите по оползотворяване организират разделното събиране чрез цветни контейнери – 2 или 3 в зависимост от подхода на съответната организация и от договора, който сключват с кмета на съответната община. Тези организации сключват индивидуални договори за разделно събиране и с търговски обекти, хотели и др. за събиране на отпадъци от опаковки, когато се генерират в по-големи количества и не ползват общинските системи.
- Други битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло. Голямо е многообразието и на тази подгрупа битови отпадъци, които се изхвърлят както от домакинствата, така и от офиси, административни и образователни обекти, търговски обекти и др., които използват общинската система за събиране и извозване на битови отпадъци.

Съгласно ЗУО системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците.

ЗУО предоставя възможността кметът на общината да организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, с:

- организации по оползотворяване на МРО, притежаващи разрешение, издадено по ЗУО и/или с
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на ЗООС.

С договорите се урежда разделното събиране на посочените отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм. Кметовете на общини с районно деление могат да сключват посочените договори за всеки район поотделно.

С договорите трябва да се определят най-малко следните условия:

- изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата, в т.ч. обслужвано население,

вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

- количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
- задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на съответната община;
- задълженията за предоставяне на информация на гражданите на съответната община по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

Целесъобразно е двете групи отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и отпадъци от опаковки от същите материали да бъдат съвместени, като по подходящ начин в системата за разделно събиране се включат и пунктовете за изкупуване на вторични суровини – отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и общински площадки.

Изисквания относно битови биоразградими и биоотпадъци

ЗУО изисква кметовете на общини да организират разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, (в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци на общинските депа и постигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците.

С Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците се забранява:

- депонирането, изгарянето на биоотпадъци и/или обезвреждането им по какъвто и да е друг начин, в случай, че могат да бъдат рециклирани или оползотворени;
- смесването на разделно събрани биоотпадъци с други рециклируеми или опасни отпадъци;
- изхвърлянето на биоотпадъци в контейнерите за събиране на битови отпадъци или контейнери за отпадъци от опаковки, при наличие на изградени системи за разделно събиране за биоотпадъци.

Наредбата изисква кметът на общината да осигурява разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението по друг подходящ начин.

Опасни отпадъци от бита

Голямо е разнообразието на опасни отпадъци от бита – кутии от бои и лакове от ремонтната дейност и остатъци в тях, препарати за растителна защита, използвани в къщите и т.н. Към момента малко общини са организирани пилотни проекти за разделно събиране на опасни отпадъци. Те могат да се събират както чрез мобилни

пунктове (специално оборудвани автомобили) и предварително оповестяване на графици за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.

Едрогабаритни битови отпадъци

Обичайна е практиката домакинствата да изоставят до контейнерите за битови отпадъци големи по размер отпадъци, поради липсата на определени за това площадки от общината. Това създава естетически проблеми за градската среда и затруднения за почистването на населените места.

Тези отпадъци могат да се събират разделно както чрез специално организирани акции и предварително оповестяване на графици за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят до средата на 2014 г. за населените места над 10 000 ж.

С наредбата за управление на отпадъците по чл. 22 от ЗУО общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност на площадките, които площадки общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности, когато са над определените от общината количества за предаване, на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

В съответствие с европейските практики и политика, ЗУО въведе финансови инструменти за общините в областта на управление на отпадъците и по-конкретно:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци.
- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива. Следва да се обърне внимание, че съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, освобождаването от заплащане на отчисления е при изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО. Общините могат да се освободят авансово от заплащане на отчисленията за депониране, ако отговарят на определени условия, регламентирани с Наредбата.

Ако общините изпълнят двата вида цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.

При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци за населени места с над 10 000 ж. до средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%. Това изискване се отнася и до община Благоевград, тъй като град Благоевград е над 10 000 ж.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините, като се има предвид нормативно регламентирания от МС нарастващ в годините размер на отчисленията, както следва:

- за депата, които отговарят на нормативните изисквания:

Година	Цена, лв./т.
2011	3
2012	9
2013	15
2014	22
2015	28
2016	36
2017	47
2018	61
2019	78
2020 и следващи	95

- за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в § 4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е тези общини и РСУО, които изхвърлят отпадъците си на депа, които не отговарят на изискванията, да ускорят процеса на изграждане на новите депа и други съоръжения, тъй като Република България е в наказателна процедура и може да понесе солидни глоби.

Изисквания по отношение на разработването на Наредбата за управление на отпадъците от общините, съгласно чл. 22 от ЗУО

От съществено значение за постигане на целите на екологосъобразното управление на битовите отпадъци е детайлното регламентиране в Наредбата по чл. 22 от ЗУО на задълженията на физическите и юридическите лица за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци, както и ангажимента на общинските структури и звена в разглежданата област.

ЗУО определя минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които трябва като минимум да уреждат:

1. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на

- битови, включително биоразградими (в т.ч. и биоотпадъци) и опасни битови отпадъци;
2. условията и реда за създаването и функционирането на системите за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, включително образувани такива отпадъци от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради и населените места, за които се въвеждат тези системи;
 3. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, в т.ч. от ремонтната дейност на домакинствата;
 4. условията и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на масово разпространени отпадъци /отпадъци от опаковки; излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване; излезли от употреба батерии и акумулатори; отработени масла; излезли от употреба гуми/;
 5. изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките /отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини/, изискването за поддържане на публичен регистър от общината с точното местоположение и какви отпадъци приемат, работно време и т.н. Това са изисквания, например, свързани с местоположението на тези пунктове – в определени зони, обозначенията на тези пунктове и други технически изисквания, работно време, какви отпадъци се приемат и др.;
 6. условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други в населените места над 10 000 жители, както и населените места, за които общините доброволно осигуряват такива площадки, ако са под 10 000 жители;
 7. заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ.

В Наредбата за управление на отпадъците по чл. 22 от ЗУО, одобрена от общинските съвети, общините следва да разпишат и разширят обхвата на контролните правомощия на контролните звена на общините, като включат в този обхват контрол за спазване на допълнителните към ЗУО изисквания, които са включили в общинската наредба.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл. 22 от ЗУО, общините могат да включат детайлизирането и уреждането на широк кръг въпроси от компетенции на общините, свързани с отпадъците и чистотата, произтичащи от ЗУО и други закони.

8.1.2. Съответствие на нормативната уредба на община Благоевград по управление на отпадъците с националните нормативни изисквания

Важна предпоставка за решаване на въпросите от местно значение, в това число и управлението на отпадъците, е създаването на законосъобразна и целесъобразна нормативна уредба от органите на местното самоуправление.

Основният нормативен акт регламентиращ обществените отношения свързани с управлението на отпадъците на територията на община Благоевград е Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград.

Наредбата е приета с Решение № 360 от 29.08.2014 г. на Общински съвет Благоевград, на основание чл. 22 от ЗУО.

Целесъобразно е изискванията по отношение на дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на зелените биоотпадъци и битовите биоразградими отпадъци да бъдат регламентирани чрез допълнения към нея.

За да бъде изпълнено изискването на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО е нужно да бъдат регламентирани и редът и условията за създаването и функционирането на площадка за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, тъй като населението на гр. Благоевград е над 10 000 жители.

В наредбата трябва да бъде регламентиран още и начинът за контрол на изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците, както и административно-наказателните разпоредби, които следва да бъдат наложени в случай на неизпълнение на същата.

Изисквания към общинските програми за управление на отпадъците

Първо: Общинската програма да се разработи в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 г., приет с решение на Министерски съвет през декември 2014 г.

Второ: Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът, за който МОСВ разработва Националния план, е 2014-2020 г. Тъй като НПУО 2014-2020 г. беше одобрен от Министерски съвет в края на декември 2014 г. общините разработват своите програми за периода 2015-2020 г.

Трето: Общинската програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Четвърто: Общинската програма за управление на отпадъците се разработва като се вземат предвид и Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците, одобрени със Заповед на министъра на околната среда и водите в края на март 2015 г.

Пето: Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

Общинската програма за управление на отпадъците трябва да съответства на структурата, целите и предвижданията на НПУО

НПУО трябва да съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона. НПУО трябва да включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци (1) чрез прилагане на най-добрите налични техники; (2) в най-близките съоръжения/инсталации, намиращи се до източника на образуване на отпадъците, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда. Планът трябва да предвижда и мерки за прилагане на системи за разделно събиране най-малко на следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, и мерки за изпълнение на целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъчни материали по чл. 31 и чл. 32 от ЗУО.

При разработването на общинските програми за управление на отпадъците специално внимание трябва да се отдели на чл. 10, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, и по-конкретно, че кметът на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците включва мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Разделното събиране на биоотпадъците на територията на общината е една от предпоставките за постигане на количествените цели за оползотворяване на биоотпадъците.

Одобрение и отчитане на общинската програма

Съгласно ЗУО ангажиментът за разработване на програмата е на кмета на общината, а за нейното одобрение – на Общинския съвет. Кметът на общината е длъжен ежегодно до края на месец март да информира Общинския съвет за изпълнението на мерките от програмата през предходната година. Целесъобразно е ежегодният отчет за изпълнение на общинската програма да се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на гражданите и бизнеса.

Процедура на екологична оценка на общинската програма за управление на отпадъците

Общинската програма за управление на отпадъците преди внасянето ѝ за разглеждане от Общинския съвет подлежи на процедура „Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка“, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на ЗООС. Тази процедура включва подготовка от страна на общината на „Искане за издаване на решение по преценка необходимостта от извършване на екологична оценка“, което се внася за разглеждане в РИОСВ. В общия случай, без утежняващи обстоятелства, процедурата отнема 1 месец, което следва да се има предвид в процеса на разработка и одобрение на общинската програма.

Съответствие на общинските програмни документи на община Благоевград с изискванията на нормативната уредба

Във връзка със законовите изисквания и след издаване на Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от МОСВ през март 2015 г. община Благоевград предприе веднага действия за разработване на Програма за управление на отпадъците до 2020 г., съответно и подпрограма към нея за предотвратяване образуването на отпадъци.

8.1.3. Основни изводи и препоръки от анализа

Изводът, който може да се направи, е че по отношение на управлението на отпадъците нормативната уредба на община Благоевград съответства на новия ЗУО от юли 2012 г.

Ще е целесъобразно изискванията по отношение на дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците и биоразградимите отпадъци да бъдат регламентирани чрез допълнения към Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград.

Община Благоевград е предприела своевременно действия за разработване на общинска Програма за управление на отпадъците, към която като неразделна част се разработва подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците.

8.2. Анализ на отпадъците

Съгласно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, анализът на отпадъците трябва да включва анализ на битовите отпадъци, анализ на утайките от ПСОВ и анализ на строителните отпадъци.

8.2.1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ, който предшества разработването на общинската програма. Освен смесените битови отпадъци, в него трябва да се обърне внимание и на битовите отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло, на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците, тъй като за тях в българското законодателство са въведени конкретни количествени цели, които страната ни трябва да постигне.

По смисъла на ЗУО битовите отпадъци са „отпадъци от домакинствата и подобни на отпадъците от домакинствата“. Определението включва всички отпадъци образувани от домакинствата, фирми и други организации, които по характер и състав са сравними с тези от домакинствата. Изключват се производствените отпадъци и тези, образувани от селското и горското стопанство.

Биоразградимите отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като например хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоотпадъците от своя страна са биоразградимите отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Анализът на битовите отпадъци трябва да даде отговор на различни въпроси:

1. какви са количествата и тенденциите на битовите отпадъци в общината;
2. каква е нормата на натрупване;
3. какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци;
4. какви са количествата на повторно използваните, рециклираните, оползотворените и обезвредените битови отпадъци;
5. доколко се изпълняват целите съгласно националното законодателство в областта на отпадъците.

За изготвянето на настоящия анализ е използвана информация от различни източници, сред които са община Благоевград, НСИ, ИАОС, РИОСВ гр. Благоевград и др.

Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

В следващата таблица е представена информация за количествата на смесените битови отпадъци в община Благоевград и общо за страната.

Таблица 4 Отпадъци в страната и в община Благоевград

Количество събрани битови отпадъци					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	52 762	53 975	53 332	53 637	53 941
Република България	3 041 279	2 727 279	2 508 412	3 142 313	n/a
Динамика на събраните битови отпадъци					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	100,00 %	102,30 %	101,08 %	101,65 %	102,23 %
Република България	100,00 %	89,70 %	92,00 %	125,30 %	n/a
Население					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	76 812	77 169	76 992	76 910	76 571
Република България	7 504 868	7 327 224	7 284 552	7 245 677	n/a
Динамика на населението					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	100,00 %	100,46 %	100,23 %	112,46 %	99,68 %
Република България	100,00 %	97,60 %	99,40 %	99,50 %	n/a
Норма на натрупване, кг/ж/год.					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	687	699	693	697	704
Република България	405	372	344	434	n/a
Динамика на норма на натрупване					
Година	2010	2011	2012	2013	2014
Община Благоевград	100,00 %	101,74%	100,87 %	101,45 %	102,74 %
Република България	100,00 %	91,90 %	92,50%	126,00 %	n/a

През разглеждания период в община Благоевград се редуват години на спад и увеличаване на количествата на смесените битови отпадъци. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период от 50 000 т.

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на общо генерираните отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци. За целта към количеството на събраните смесени битови отпадъци е необходимо да бъдат добавени количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки от „Екобулпак” АД - организацията за оползотворяване на отпадъци, с която община Благоевград има договор до януари 2017 г., както и количествата, събрани в т.нар. пунктове за вторични суровини и директно събирани от търговските вериги.

Таблица 5 Разделно събрани рециклируеми отпадъци

Хартия и картон (в т.ч. и от опаковки)

Година	2013	2014	2015
От организации по оползотворяване	479,87	432,20	311,01
От пунктове за вторични суровини	1 105,64	1 055,56	1 155,65
Пластмаса (в т.ч. и от опаковки)			
Година	2013	2014	2015
От организации по оползотворяване	359,41	28,01	74,50
От пунктове за вторични суровини	303,27	300,30	305,75
Метали (в т.ч. и от опаковки)			
Година	2013	2014	2015
От организации по оползотворяване	0	0	4,13
От пунктове за вторични суровини	2 418,53	2 620,17	2 618,71
Стъкло (в т.ч. и от опаковки)			
Година	2013	2014	2015
От организации по оползотворяване	282,63	79,84	84,98
От пунктове за вторични суровини	146,54	149,57	159,75

Разделно събраните отпадъци от опаковки в общината са в сравнително малки количества. През 2016 г. те представляват съответно 23,70% от общото количество на генерираните битови отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло (19 984,68 т.). Основната причина е, че в поставените цветни контейнери попада изключително голямо количество смесен битов отпадък, което води до нисък процент на събраните рециклируеми отпадъци от тях.

По данни на НСИ за 2013 г. средната норма на натрупване на отпадъци за страната е 434 кг./ж./г., т.е. при община Благоевград се наблюдават по-високи стойности на показателя (678 кг./ж./г.) спрямо средните за страната, и по-високи спрямо средните за населените места с население от 50 хил. до 150 хил. ж. съгласно *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци*, одобрена от МОСВ, където е изчислена норма на натрупване от 349,6 кг./ж./г. По този показател община Благоевград е със значително неблагоприятни стойности от средното за страната.

Таблица 6 Морфологичен състав на смесените битови отпадъци на община Благоевград

Компоненти	т	%
Хранителни /отпадъци от плодове, зеленчуци, месо, риба, развалени хранителни продукти, кости и др./	12946,76	26,25
Хартия и картон /вестници, списания, тетрадки, брошури, памперси, салфетки и др./	7659,55	15,53
Пластмаса	8867,92	17,98
Текстил / стари дрехи, парцали, вата и др./	4498,08	9,12
Гума / всички видове, без автомобилните/	498,14	1,01

Кожа /обувки, дрехи, чанти, колани, ремъци и други/	843,39	1,71
Градински / растителни, отпадъци от градински растения, цветя, листа, трева и др./	5987,57	12,14
Дървесни отпадъци / парчета от дъски, летви, талаш, стърготини, клони и др./	996,28	2,02
Стъкло / опаковки от бутилки и буркани, съдове и др./	2411,80	4,89
Метали / съдове, прибори за хранене, парчета ламарина, винкели, арматурно желязо, домакински уреди, ВИК-тръби, водомери и др./	1045,61	2,12
Инертни материали / чакъл, парчета от мазилка, тухли, бетон, керемиди, керамика и др./	3521,52	7,14
Опасни отпадъци / батерии и акумулатори, химически апарати и авто козметика, туби от боя за коса, абразивни прахове, аерозоли, препарати за почистване на стъкло, белина, препарат за отпушване на тръби, лекарства с изтекъл срок, шампоани за кучета и други с неясен състав отпадъци/	44,39	0,09
Общо	49321,00	100,00

Прегледът на данните на морфологичния състав на отпадъците за община Благоевград показва, че с най-голям относителен дял от рециклируемите отпадъци са отпадъците от пластмаса (17,98 %), следвани от хартията и картоната (15,53 %). Биоразградимите отпадъци са 57,65 % от общо образуваните битови отпадъци, а биоотпадъците – 14,06 %.

Към момента биоразградимите отпадъци от състава на смесените битови отпадъци изцяло се депонират на общинското депо за неопасни отпадъци в землището на с. Бучино. Количествата им не надхвърлят пределно допустимите количества биоразградими отпадъци за депониране според изискванията на европейското и националното законодателство до 2019 г. Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, приета през 2013 г., община Благоевград е задължена да предприеме мерки за разделното събиране и оползотворяване на цялото количество генерирани зелени отпадъци от паркове и градини.

Тъй като на територията на община Благоевград не се извършва в момента разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци, тя няма как да изпълнява целите относно битовите биоотпадъци.

Общината следва да изпълнява цели и за рециклиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло. Анализът показва, че при количествата разделно събрани отпадъци от тези фракции през 2014 г. общината е все още далеч от постигане на годишните си цели, определени към 2016 г., т.е. рециклиране на най-малко 25% от общите количества отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло.

За да се отчитат прецизно всички количества предадени за рециклиране и оползотворяване битови отпадъци, в т.ч. отклонени от депониране биоразградими отпадъци, общината трябва да въведе задължение за предоставяне на информация от всички лица, които осъществяват такава дейност по видове (кодове) отпадъци и видове третиране за всеки вид отпадък (кодове за третиране съгласно приложението на ЗУО).

8.2.2. Анализ на строителните отпадъци

Отпадъците от строителни дейности и тези от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения на територията на община Благоевград се извозват до депо за инертни отпадъци в землищата на с. Изгрев и с. Марулево, общ. Благоевград.

В общината, както в повечето общини в страната, не е организирана система за разделно събиране на строителния отпадък от малки ремонтни дейности на домакинствата. По информация от Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2014 г. на РИОСВ гр. Благоевград, единствено металните отпадъци генерирани от строителните дейности в региона намират оползотворяване на 100%.

В настоящият момент, при изпълнение на специалното законодателство, кметът на общината съгласува планове за управление на отпадъците, които са неразделна част от проектната документация на строящи се обекти. В общината няма данни относно изпълнението на плановете, както и количествени показатели за образувани и третирани строителни отпадъци.

Информация се набира основно от отчетите на оператора на двете депа, където данните за 2015 г. са до месец октомври.

Таблица 7 Строителни отпадъци постъпили на депото за периода 2012 - 2015 г.

Година	Количество строителни отпадъци постъпили на депо, тон	Количество земни маси, постъпили на депо, тон
2012	4 558	16 112
2013	2 526,70	11 623
2014	1 637,7	15 978,9
2015	1 805	6 052,8

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното им изхвърляне от граждани и фирми, което води до формирането на нерегламентирани замърсявания. Друг сериозен проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци или отпадъци от опаковки, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Преди започване на СМР и/или премахване на строеж възложителят е отговорен за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци по изискванията на чл. 4 от Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г.). В процеса на договаряне за възлагане на СМР и/или премахване на строеж, възложителят или упълномощено от него длъжностно лице:

- определя отговорно лице за изпълнение на плана за управление на СО (строителни отпадъци) за съответния строеж;
- възлага задължения към участниците в строително-инвестиционния процес за спазване на изискванията за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на СО и за влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на СО в обратни насипи.

Кметът на Община Благоевград или оправомощено длъжностно лице одобрява плановете за управление на СО в случаите, когато инвестиционните проекти се одобряват от общината и когато се отнасят за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект и обектът ще се реализира на територията на община Благоевград.

Изискванията за план за управление на СО не се прилагат по отношение на:

- премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по- малка от 100 кв. м;
- реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по- малка от 500 кв. м;
- промяна предназначението на строежи с РЗП, по- малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по- малка от 300 кв. м.

За да отговаря на законодателните изисквания, е препоръчително община Благоевград да предприеме следните действия:

- Да въведе система за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности с цел намаляване на количествата изхвърлени такива отпадъци в контейнерите за смесени битови отпадъци, депониране на депото и съответно – заплащане на отчисления за депониране. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци без те да заплащат за това. Възможно е също така общината да определи площадка, на която гражданите сами да предават без да заплащат за услугата строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества. Събраните по този начин отпадъци могат да се използват за запръстяване на депото за битови отпадъци в землището на с. Бучино или за рекултивация на действащото депо за инертни отпадъци в землищата на с. Изгрев и с. Марулево, общ. Благоевград;
- При селективно разрушаване на сгради общината може да предостави възможност за безплатно приемане на определена площадка на разделно събрани отпадъци при разрушаване, които могат да се ползват ползотворно, като например тухли, керемиди и др., които да се предоставят безплатно на нуждаещи се социално слаби граждани.

8.2.3. Анализ на отпадъците от утайки от ПСОВ

Пречиствателната станция за отпадъчни води ПСОВ – Благоевград, на площадката на която се извършват дейности с отпадъци е разположена извън

регулация, местност “Рибарниците”, землище на гр. Благоевград. Спазена е необходимата хигиенно – защитна зона за такива обекти – 100 м.(чл. 381 от Наредба №7). В границите на ХЗЗ няма обекти, подлежащи на хигиенно – здравна защита. Изградена е цялата необходима инфраструктура – водоснабдяване, канализация, електроснабдяване, вътрешните пътни връзки са асфалтирани. Пречистените отпадъчни води заустват в река Струма- водоприемник III категория (чувствителна зона). Въведена е в експлоатация през 2009 г. и е предадена на “Водоснабдяване и Канализация” ЕООД, гр. Благоевград за поддръжка и експлоатация. ПСОВ - Благоевград поема отпадъчните води на гр. Благоевград и на селата: с. Бело поле, с. Рилци и с. Еленово. Технологичната схема на ПСОВ – Благоевград е класически и включва механично и биологично пречистване. Биологичното пречистване се осъществява в два броя биобасейни. Биобасейните имат пет броя повърхностни аератори турбинен тип (въздуходувки). За поддържане на нормален технологичен режим е необходимо подаването на кислород от аераторите средно от 0,8 до 2 mg/l.

Капацитета на станцията е 87 520 е.ж.

Основни оразмерителни параметри на вход ПСОВ - Благоевград:

- Q средно денонощно - 250 l/s = 21 600 m³/daily;
- Биологична потребност на кислород /БПК5/ 88,86 mg/l;
- ХПК – 117,30 mg/l;
- Неразтворени вещества – 85 mg/l.

Конкретните действия по пречистването на отпадъчните води се предопределят от периодичното контролиране на качествените показатели на отпадъчните води на изход потребление - които са основни причинители на замърсяване и показатели на вход на ПСОВ.

Заустването на ПСОВ - Благоевград е във воден поток. Мониторинга които се осъществява от акредитирана лаборатория е два пъти месечно.

Основни оразмерителни параметри на изход ПСОВ - Благоевград:

- Активна реакция – 6,0 до 9,0 mg/l;
- БПК – до 25 mg/l;
- ХПК – до 125 mg/l;
- Неразтворими вещества – до 35 mg/l;
- Общ азот – 15 mg/l;
- Общ фосфор – 2 mg/l.

Относно показателите общ азот и общ фосфор, то същите са предмет на разрешителното за заустване за ПСОВ – Благоевград, тъй като приемника е определен за чувствителна зона. През 2014 г. завърши реконструкцията на ПСОВ Благоевград за инсталиране на трето стъпало – отстраняване на азот и фосфор. По тази причина през 2013 г. са налице отклонения в качеството на водата по показателите азот и фосфор. След направената реконструкция показателите на азот и фосфор са в допустимите норми като ежемесечно се представят на БД”ЗБР” Благоевград и РИОСВ – Благоевград протоколи от извършен мониторинг от акредитирана лаборатория.

Линията за третиране на утайките включва аеробен стабилизатор, утайкоуплътнител, силос и инсталация за обезводняване с лентови преси. Като са целта се използва флуколант за стабилизиране на излишната утайка. След което утайката отива на изсушителни полета.

Линията за третиране на утайките включва аеробен стабилизатор, утайкоуплътнител, силос и инсталация за обезводняване с лентови преси. Като са целта се използва флуколант и за стабилизиране на излишната утайка. След което утайката отива на изсушителните полета.

Площадката не е в близост до защитени територии или чувствителни екосистеми. Операторът ѝ („В и К” ЕООД, гр. Благоевград) има изготвен „План за опазване на околната среда”, в който има раздел за управление на утайките.

Генерираните в ГПСОВ – Благоевград утайки, предвид характера на заустваните в градската канализация води, не съдържат тежки метали и съставки, които биха ги категоризирали като опасни отпадъци.

За да може да се осъществи ефективен контрол върху дейностите по обезвреждане и да се направи реална оценка и прогноза в дългосрочен план е необходимо да се провежда постоянен мониторинг на количествата генерирана утайка на площадките на ПСОВ Благоевград.

Възможни са три начина за третиране на генерираните от ГПСОВ утайки - чрез използването им за наторяване в селското стопанство, за възстановяване на засегнати от дейности терени и рехабилитиране и чрез депониране. Безспорно пълното оползотворяване на отпадъците би бил най-благоприятен вариант, но за неговото реализиране е необходимо както сериозно проучване на възможностите от гледна точка на нормативна база, подходящи терени и селскостопански култури, така и на интереса на потенциалните потребители. В България досега няма широко застъпена практика за оползотворяването на утайки от ГПСОВ за наторяване, което със сигурност означава, че е необходима задълбочена разяснителна кампания сред евентуалните потребители и за ползите, които биха могли да имат от подобна практика.

При бъдещи разработки за “Техническа и биологична рекултивация на нарушени терени и откоси”, утайките от ПСОВ Благоевград ще бъдат предложени да се използват като пълнеж материал при техническата рекултивация или като наторителен материал при биологична рекултивация за горскостопанско ползване.

8.2.4. Основни изводи и препоръки

Проучването за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в рамките на общината има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци от депата.

Общината следва да планира и изпълни мерки за намаляване на депонираните и увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, за да изпълни националните цели за битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците.

Общината следва да предприеме мерки за разделно събиране и оползотворяване на зелените биоотпадъци на територията на общината.

Община Благоевград трябва да предприеме допълнителни мерки за увеличаване на разделно събираните количества отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло, за да може да изпълни заложените цели към 2018 г. и 2020 г.

За да може да отчете всички количества рециклирани и оползотворени битови отпадъци, общината трябва да въведе задължения за всички лица да предоставят съответната информация на общината и да изгради интегрирана информационна система за отпадъците.

Препоръчително е община Благоевград да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци.

8.3. Прогнози за отпадъците

8.3.1. Прогнози за образуваните битови отпадъци

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Благоевград за периода 2015 – 2020 г. е изготвена въз основа на два компонента:

- Демографска прогноза за периода 2015-2020 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ.

Демографска прогноза за периода 2015-2020 г.

Прогнозата за броя на населението на община Благоевград е изготвена на базата на следните източници на информация:

- Данни за броя на населението по общини за област Благоевград за периода 2003- 2014 г.
- Официална демографска прогноза на НСИ за периода до 2070 г. - I вариант (при хипотеза за конвергентност). Този вариант е определен от НСИ като най-реалистичен. Прогнозата на НСИ по този вариант включва както прогноза за населението общо за страната, така и за всяка една от 28-те области.

Демографската прогноза е изготвена по следния алгоритъм:

- Прогнозата е изготвена за периода 2015-2020 г.
- Въз основа на исторически данни за динамиката на населението по общини в област Благоевград в периода 2003-2014 г. е изчислен коефициент, посредством който се прогнозира броят на населението на всяка община въз основа на прогнозата на НСИ за населението на област Благоевград.

Таблица 8 Демографска прогноза за населението на община Благоевград в периода 2015 - 2020 г.

Година	Население
2015	75 996
2016	75 862
2017	75 534
2018	75 265
2019	74 975
2020	74 662

Норма на натрупване и прогнозна промяна

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

В рамките на анализа на количествата на битовите отпадъци в община Благоевград бяха изчислени нормите на натрупване за 2013 и 2014 г.

През разглежданите години нормата на натрупване се характеризира както с увеличаване, така и със спадове. За целите на прогнозата се прави допускането, че тя ще се стабилизира и ще расте с темп не по-висок от 1% годишно, в резултат от мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Благоевград трябва да предприеме във връзка с изпълнението на новата общинска програма за управление на отпадъците. Прогнозната норма на натрупване е представена в следващата таблица, заедно с прогнозните количества на генерираните битови отпадъци.

Таблица 9 Прогнозна норма на натрупване за периода 2015 - 2020 г.

Година	Население	Норма на натрупване	Битови отпадъци
2015	75 996	710	53 984
2016	75 862	712	54 033
2017	75 534	716	54 068
2018	75 265	719	54 145
2019	74 975	723	54 206
2020	74 662	727	54 250

Прогноза на морфологичния състав на отпадъците генерирани на територията на община Благоевград е изготвена на база общо количество битови отпадъци и изготвен морфологичен анализ за състава на отпадъците на общината през 2017 г. Прогнозата е представена в следващата таблица.

Таблица 10 Прогнозен морфологичен състав на отпадъците на община Благоевград за периода 2015 - 2020 г.

Фракция	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Генерирани отпадъци	53 984	54 033	54 068	54 145	54 206	54 250
Разделно събрани отпадъци	4 712,48	4 712,48	4 712,48	4 712,48	4 712,48	4 712,48
Смесено събрани отпадъци	49 271,52	49 320,52	49 355,90	49 432,72	49 493,78	49 537,38
1. Хартия и картон	7 651,87	7 659,48	7 664,97	7 676,90	7 686,38	7 693,16
2. Пластмаса	8 859,02	8 867,83	8 874,19	8 888,00	8 898,98	8 906,82
3. Стъкло	2 409,38	2 411,77	2 413,50	2 417,26	2 420,25	2 422,38
4. Метал	1 044,56	1 045,60	1 046,35	1 047,97	1 049,27	1 050,19
5. Дърво	995,28	996,27	996,99	998,54	999,77	1 000,66
6. Гума	497,64	498,14	498,49	499,27	499,89	500,33
7. Текстил и кожа	5 336,11	5 341,41	5 345,24	5 353,56	5 360,18	5 364,90
8. Опасни домакински отпадъци	44,34	44,39	44,42	44,49	44,54	44,58
9. Инертни отпадъци	3 517,99	3 521,49	3 524,01	3 529,50	3 533,86	3 536,97
10. Хранителни отпадъци	12 933,77	12 946,64	12 955,92	12 976,09	12 992,12	13 003,56
11. Зелени отпадъци	5 981,56	5 987,51	5 991,81	6 001,13	6 008,55	6 013,84

Направените изчисления на база наличната към момента информация показват, че оползотворяването на рециклируемите отпадъци (отпадъците от хартия, пластмаса, метал и стъкло) в състава на смесените битови отпадъци не е достатъчно за постигането на нормативно заложените цели за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци до 2020 г.

Към настоящият момент, смесено събраните отпадъци не преминават през предварително третиране и подготовка за оползотворяване. Рециклират се единствено разделно събраните отпадъци, чиито количества за 2016 г. възлизат на 4 712 тона. Това означава, че само 19% от отпадъците от хартия, пластмаса, метал и стъкло се рециклират. Следователно, община Благоевград не постига целите си по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО.

Съгласно чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО към 2020 г. община Благоевград трябва да рециклира поне 50 % от генерираните рециклируеми отпадъците през 2016 г. Генерираните рециклируеми отпадъци през 2016 г. са 24 697, 15 тона, от които 4 712, 48 тона са разделно събрани.

Тъй като действащата система за разделно събиране на отпадъци от опаковки не допринася достатъчно за постигане целите на общината за намаляване количествата на депонираните рециклируеми отпадъци, необходимо е изграждане на инсталация за предварително третиране с достатъчен капацитет за разделяне и подготовка за оползотворяване/рециклиране на минимум 7 636 (12 348,58 – 4 712,48 /цели минус разделно събрани/) тона отпадъци от пластмаса, хартия и картон, метал и стъкло.

Общината може да изпълни целите за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло след като:

1. изгради инсталация за предварително третиране на отпадъци;
2. предприеме сериозни и целенасочени мерки за подобряване функционирането на системата за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал в няколко направления.

Прогнозните количества на рециклируемите отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло и метали включват:

- разделно събраните отпадъци от търговски обекти, административни, образователни и др. подобни обекти, предадени на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и/или на фирми с разрешителни по ЗУО за извършване на такива дейности;
- отделените количества отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали от състава на смесените битови отпадъци чрез предварително третиране преди депониране в инсталация за сепариране на регионалното депо за неопасни отпадъци, която общината има намерение да изгради към 2017 г.;
- разделно събраните отпадъци, чрез система за разделно събиране от домакинствата, чрез цветните контейнери;
- предадените отпадъци директно на пунктове за вторични суровини от домакинствата и от фирми и организации;

- разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми, в т.ч. чрез периодични кампании, организирани от общината.

Таблица 11 Цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими отпадъци, съгласно чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО

Биоразградими отпадъци и биотпадъци за депониране в община Благоевград за 2016 г. (тон)	Целева стойност 2020 г. (тон)	Необходимост от допълнителен капацитет (тон)
27 589,90	8 138,16	19 451,74
Изчисляване:		
Депонирани биоразградими отпадъци през 2016 г. според актуалния морфологичен анализ.	74 662 x 109 / 1000	27 589,90 – 8 138,16

Направените изчисления на база наличната към момента информация показват, че оползотворяването на битовите биоразградими и зелените биоотпадъци (градинските и дървесни отпадъци) в състава на смесените битови отпадъци не е достатъчно за постигането на нормативно заложените цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци и битовите биоразградими отпадъци до 2020 г.

Общината може да изпълни целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците и биоразградимите отпадъци след като:

1. предприеме мерки за разделно събиране на растителните и дървесни отпадъци от населението и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини;
2. изгради компостираща инсталация за зелените отпадъци;
3. предприеме мерки за разделно събиране на биоразградимите отпадъци от населението;
4. изгради инсталация за анаеробно разграждане на разделно-събраните биоразградими отпадъци.

Направените изчисления показват, че община Благоевград може да изпълни целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за периода на програмата, но при положение, че общината задължително изгради до 2020 г. компостираща инсталация за зелените биоотпадъци и инсталация за анаеробно разграждане на битовите биоразградими отпадъци.

8.3.2. Прогнози за образуваните строителни отпадъци

Съгласно Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020 г., одобрен от Министерски съвет, област Благоевград, част от която е община Благоевград, е сред петте области, в които се очаква да се образуват и третират най-големите количества отпадъци от строителство и разрушаване на сгради. Основната причина за това е, че според данни на НСИ в тях се извършва най-мощно строителство на жилищни, административни и други сгради. Също така тези области са

индустриални центрове, което допринася за генериране на отпадъци от строителство и разрушаване от индустрията.

В същото време през настоящия програмен период 2014-2020 г. се очаква да започне строителството на лот 3 на автомагистрала „Струма“ в участъка от Благоевград до Сандански, което също ще създаде условия за генериране на строителни отпадъци.

8.3.3. Прогнози за утайките от ПСОВ

ПСОВ – Благоевград поема отпадъчните води на гр. Благоевград, както и на селата: с. Бело поле, с. Рилци и с. Еленово. Капацитетът на станцията е 87 520 е. ж.

Таблица 12 Данни за вход на ПСОВ Благоевград

Населено място	е.ж. (2014 г.)
гр. Благоевград	70 583
с. Бело поле	601
с. Рилци	885
с. Еленово	185
Общо	72 254

Средногодишното количество на утайките (сухо в-во) от ПСОВ гр. Благоевград възлиза на около 520,19 т/год. Не се очаква увеличаване на посочените количества утайки от ПСОВ, тъй като прогнозите за населението за община Благоевград не показват ръст, от което зависи и количеството на утайките.

След правилното и екологосъобразно третиране, утайките от ПСОВ могат да бъдат от полза за околната среда. В средносрочен и дългосрочен аспект генерираните количества биха могли да се оползотворят в земеделието или за рекултивация на нарушени терени. Депонирането им е допустимо единствено в краткосрочен период, тъй като то не отговаря на съвременните изисквания на ЕС за ограничаване на размера на площите за депониране на твърди битови отпадъци. Поради това се препоръчва само като временна или аварийна мярка, когато поради някаква причина липсва друга алтернатива.

Също така е възможно да се търси регионален подход за последващото оползотворяване на утайките от ПСОВ заедно с утайките от други ПСОВ в региона, тъй като регионалният подход се препоръчва и в Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

8.4. Анализ на инфраструктура за управление на отпадъците

Подходящата като тип и капацитет инфраструктура за третиране на отпадъците е от ключово значение за екологосъобразно третиране на битовите отпадъци от българските общини, като се отчита йерархията на управление на отпадъците. Ето защо анализът на наличната инфраструктура е много важен като необходима предпоставка за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за намаляване на депонираните отпадъци.

На национално ниво все още липсва единна информационна система, в която информацията за инфраструктурата за третиране на отпадъците да е систематизирана и да обхваща всички аспекти – технически и финансови, както в регионален и общински, така и във времеви разрез. Информацията за инфраструктура за управление на отпадъците от община Благоевград също все още не е систематизирана в единна информационна система за отпадъците на общината, каквато е ситуацията и в другите общини в страната. Ето защо за целите на настоящия анализ е използвана публична информация от програмни и други документи от МОСВ, ИАОС, РИОСВ – Благоевград и др. В голяма степен анализът се базира на информация, налична в община Благоевград, която за целите на анализите е систематизирана в специално попълнен въпросник от общината.

Направен е анализ и на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство, тъй като управлението макар и само на част от този поток отпадъци е също от компетенциите на общините, най-вече отпадъците от ремонтните дейности на домакинствата. Включен е и анализ за управление на утайките от ПСОВ.

В съответствие с Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците от март 2015 г., в рамките на настоящия анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците на община Благоевград са разгледани следните основни въпроси:

- Какви са настоящата ситуация и тенденциите по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на общината и каква е ситуацията спрямо средните тенденции за страната;
- Достатъчна ли е осигурената, изградена и в процес на изграждане инфраструктура, която обслужва или би могла да обслужва община Благоевград на нейна територия или в региона, за третиране на отпадъците и за постигане на нормативните изисквания и целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред общините;
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците;
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия по отношение на инфраструктурата за отпадъците на община Благоевград, които да аргументират програмните мерките.

В Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. е направен анализ на инфраструктурата в страната за управление на битовите и строителните отпадъци, както и за утайките от ПСОВ. Тенденциите на национално ниво за тези

групи отпадъци показват, че към момента повечето общини ползват депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. Очаква се най-късно до края на 2016 г. да влязат в експлоатация депа за отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания. Само в една трета от действащите регионални системи за управление на отпадъците в страната функционират инсталации за сепариране на полезни компоненти от битовите отпадъци - както за допълнително сортиране на разделно събраните отпадъци, така и за отделяне на полезни компоненти от смесените битови отпадъци. Само в някои регионални системи за управление на отпадъците в страната функционират съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци.

Общините са добре обезпечени със съдове за смесени битови отпадъци, които са разнообразни по вид, обем и материали. Обхванатото население от системите за сметосъбиране и сметоизвозване е над 99%. Паркът на транспортни средства за транспортиране на битови отпадъци като цяло е остарял, като делът на новите специализирани сметосъбиращи автомобили, закупени през последните години е нисък.

Повечето общини не разполагат със съдове и транспортна техника за разделното събиране на биоотпадъци.

Съдовете и транспортната техника за разделно събрани рециклируеми битови отпадъци от опаковки се осигуряват от организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки (на територията на близо 160 общини от общо 265 общини са осигурени съдове за разделно събиране на рециклируеми отпадъци).

Най-често използваният метод за обезвреждане на утайките от ПСОВ е депонирането, макар че делът му намалява в общото количество третирани утайки в страната.

Съществуващата инфраструктура за подготовка и за рециклиране на строителни отпадъци е крайно недостатъчна и налична само на територията на десет общини.

Извод: От анализите на инфраструктурата в Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. се налага изводът, че въпреки напредъка през последните години в подготовката и изграждането на интегрирани регионални системи за управление на битовите отпадъци, на съоръжения за строителните отпадъци и утайки от ПСОВ, функциониращите инсталации и съоръжения към средата на 2015 г. са недостатъчни за достигане на поставените екологични цели по управление на отпадъците.

8.4.1. Анализ на инфраструктурата за битови отпадъци

Смесени битови отпадъци

Услугите по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци генерирани на територията на община Благоевград се извършват от общинска фирма „Биострой“ ЕООД. В системата на организираното сметосъбиране и сметоизвозване са обхванати всички населени места в общината: гр. Благоевград, с. Бело поле, с. Бистрица, с. Бучино, с. Българчево, с. Габрово, с. Горно Хърсово, с. Дебочица, с. Делвино, с. Дренково, с. Дъбрава, с. Еленово, с. Зелендол, с. Изгрев, с. Клисурса, с.

Лешко, с. Лисия, с. Логодаж, с. Марулево, с. Мощанец, с. Обел, с. Падеш, с. Покровник, с. Рилци, с. Селище и с. Церово.

В следващата таблица са дадени данни от община Благоевград за събраното количество отпадък за 2016 г., както и количеството рециклирани отпадъци и нормата на натрупване на глава от населението /спрямо данни на НСИ/ на община Благоевград.

Таблица 13 Данни за отпадъците генерирани през 2016 г. на територията на община Благоевград

Население	75 862 ж.
Смесен битов отпадък	54 033 т/год.
Разделно събрани отпадъци	4 712 т/год.
Норма на натрупване	712 кг/ж/г.

Препоръчително е при изграждане на системата за управление на отпадъците да се съобразят данните от ГРАО, в смисъл на това да се спазва принципа „замърсителят плаща“, тъй като данните от НСИ не отчитат всички живущите с настоящ адрес.

Ежегодно до 31.10.2015 г. със Заповед на Кмета на Общината се определят районите за организирано сметосъбиране и се утвърждава график за извозване на битовите отпадъци по дни и райони, за ръчно почистване по райони, за машинно почистване по райони и снегопочистване.

За събиране на твърдите битовите отпадъци се използва смесена контейнерна система– със стационарни и сменяеми съдове. Контейнерите се поставят на определени места, от където се обслужват от специализираните автомобили. Съдовете за събиране на твърдите битови отпадъци са дадени в следващата таблица.

Таблица 14 Съдове за събиране на битови отпадъци

Контейнери за отпадъци	Размер (м³)	Брой
Тип „Бобър“	1,10	1 302
Тип „Мева“	0,11	5 025
Контейнер 4 м ³	4,00	92
Пластмасова Ракла	1,10	104
Пластмасова 240 л	0,24	1 983

Събирането на битови отпадъци в централната градска част на гр. Благоевград се извършва ежедневно, а в останалите градски райони - през ден. Извозването на битови отпадъци от останалите населени места в общината (селата) се извършва веднъж седмично.

Транспортните средства, които се използват за събиране и извозване на твърдите битови отпадъци от населените места в община Благоевград са специализирани автомобили (5 бр. сметовозни коли с компактиращи каросерийни надстройки и 2 бр. контейнеровози).

Таблица 15 Сметовозна техника, обслужваща община Благоевград

Коли за сметосъбиране и транспортиране	Количество за 2014, бр.	Възраст, год.
Специализиран автомобил „Мерцедес”	1	1992
Специализиран автомобил „Мерцедес“	1	1986
Специализиран автомобил „Мерцедес“	1	2008
Специализиран автомобил „Ивеко“	1	2002
Специализиран автомобил „Ивеко“	1	2004
Единичен контейнеровоз “ГАЗ 53”	1	1991
Контейнеровоз осмица “ГАЗ 53”	1	1989
Самосвал “ГАЗ 53”	1	1988

Сметовозните автомобили с компактиращи каросерийни надстройки са оборудвани с универсални повдигащи устройства за работа със стандартизирани несменяеми съдовете за ТБО.

Разделно събрани отпадъци

Съгласно договор между община Благоевград и „Екобулпак“ АД (със срок до 2017 г.), община Благоевград не дължи възнаграждение на „Екобулпак“ АД за разделното събиране, рециклиране и оползотворяване, а системата се финансира от дружеството.

Към момента община Благоевград има договор с „Еко Партньрс България“ АД“ (в сила от януари 2017 г.) за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината. Задълженията на фирма „Еко Партньрс България“ АД включват събиране и транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки до площадка в с. Зелен дол, община Благоевград, където се извършва тяхното допълнително сортиране в малка сепарираща инсталация. Фирма „Еко Партньрс България“ АД е осигурила следните контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Благоевград:

- 191 бр. пластмасови контейнери– жълт цвят, предназначени за събиране на хартиени, пластмасови и метални опаковки;
- 191 бр. пластмасови контейнери– зелен цвят, предназначени за събиране на стъклени опаковки.

По оценка на общинските експерти, схемата за разделно събиране на отпадъците от опаковки функционира изключително неефективно. В цветните контейнери попада много голямо количество смесен битов отпадък и поради това процентът на събраните в цветните контейнери рециклируеми отпадъци е изключително нисък. Освен това в определени точки с контейнери за събиране на смесен битов отпадък, ежедневно се изхвърлят изключително големи количества отпадъци от опаковки.

Община Благоевград има сключен договор с фирма „Скрино“ ЕООД за събиране и съхранение на отпадъци от черни метали с код 19 12 02, както и за събиране и съхранение на отпадъци от ИУЕЕО, ИУМПС, ИУГ, и НУБА.

Община Благоевград има сключен договор с фирма „Балбок инженеринг“ АД за събиране на опасни отпадъци от домакинствата в мобилни събирателни пунктове със следните кодове и наименования:

- 20 01 21* Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак;
- 20 01 27* Бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 13* Разтворители;
- 20 01 29* Перилни и почистващи смеси, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 19* Пестициди;
- 20 01 14* Киселини;
- 20 01 15* Основи;
- 20 01 17* Фотографски химични вещества и смеси;
- 15 01 10* Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества;
- 20 01 27* Бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества;
- 20 01 31* Цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти.

В анализа се изследва обезпечеността на общината със съоръжения и инсталации за депониране, рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

Съоръжения за депониране на отпадъците

Отпадъците генерирани на територията на община Благоевград се депонират на депото за битови отпадъци в землището на с. Бучино, община Благоевград, което не отговаря на нормативните изисквания. Не се извършва предварително третиране на отпадъците преди депонирането им.

Съществуващото сметище ще функционира до изграждането на регионална система за третиране на отпадъци, в която е предвидено (в периода: 2018-2019 г.) проектиране и изграждане на регионално депо за неопасни отпадъци отговарящо на стандартите на европейското и национално екологично законодателство. Планирано е то да бъде ситуирано в границите на сега-действащото общинско сметище в землището на с. Бучино. В тази връзка са изготвени и одобрени ПУП и проекти за бъдещото регионално депо. Има издадено Решение по оценка на въздействието върху околната среда №4-4/2014 г. на МОСВ.

Предвидено е регионалното депо за неопасни отпадъци да се реализира на следните етапи:

Първият етап: Изграждане на:

- приемна зона с прилежащите ѝ съоръжения;
- клетка 1 с необходимия изолиращ екран на дъното и откосите и дренажна система за отвеждане на инфилтратата;
- сепарираща инсталация;
- площадка за компостиране на зелени отпадъци;

- колектор за инфилтрирани води от събирателна шахта на клетка 1 до ретензионен басейн;
- пречиствателен модул за инфилтрирани води;
- ретензионен басейн за инфилтрат;
- охранителни канавки за чисти води в приемната зона и в района на клетка 1-ограда и лесозащитен пояс;
- отклонение от най-близкия до площадката път;
- външен водопровод за технически води от местен водоизточник (сондаж);
- външното ел. захранване;
- площадков тръбопровод за технически води;
- площадкова канализация и Биологично пречиствателно съоръжение за битови отпадни води (БПСОВ);
- напорен резервоар за технически и противопожарни води;
- напорен тръбопровод за технически води;
- всички вътрешни пътища в приемната зона и експлоатационен път за клетка 1- корекция на дерето в обсега на депото със закрит стоманобетонов профил; предепониране на стари отпадъци на съществуващото сметище и неговата последваща рекултивация).

Вторият етап включва всички допълнителни съоръжения и строително-монтажни работи, както следва:

- клетка 2;
- изолационен екран по дъното и дренажната система за инфилтрат на клетка 2;
- експлоатационен път за обслужване на клетка 2;
- охранителни канавки;
- системата за улавяне на биогаз от клетка 1;
- рекултивацията на клетка 1, рекултивация на клетка 2 на депото и последващи експлоатационни грижи и мониторинг.

В периода на програмата (2015-2020) ще бъде реализиран само първия етап от изграждането на депото.

Стари депа с преустановена експлоатация и сметища

На територията на общината няма стари депа за битови отпадъци, подлежащи на рекултивация. Възниквали във времето незаконни сметища са почистени.

Инсталации и съоръжения за рециклируеми отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

На територията на община Благоевград има изградена инсталация за допълнително сортиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, в т.ч. от опаковки, на която се извозват отпадъците от системата за разделно събиране на опаковки. Тя се намира в с. Зелен дол и е с капацитет 3-6,5 т./д.

На територията на общината няма инсталация за сепариране и предварително третиране на полезните компоненти от смесените битови отпадъци преди депонирането им.

Общината разполага с подходяща площадка за изграждане на регионална сепарираща инсталация за смесени битови отпадъци (Площадката обхващаща имоти с №000733, местност “Текето”, землище на с. Бучино, №053020, местност “Цалините”, землище на с. Българчево и №000272, землище на с. Бучино, собственост на община Благоевград и представляващи площадката на съществуващото сметище, ползвано от община Благоевград, с обща площ 105.441 дка).

Инсталации за зелени и дървесни отпадъци

На територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Благоевград и на територията на община Благоевград няма изградена инсталация за компостиране, съответно няма и съдове и сметоизвозна техника за разделно събрани зелени отпадъци.

Общината разполага с подходяща площадка за изграждане на регионална компостираща инсталация за зелени отпадъци (Площадката обхващаща имоти с №000733, местност “Текето”, землище на с. Бучино, №053020, местност “Цалините”, землище на с. Българчево и №000272, землище на с. Бучино, собственост на община Благоевград и представляващи площадката на съществуващото сметище, ползвано от община Благоевград, с обща площ 105.441 дка).

Направените изчисления показват, че община Благоевград може да изпълни целите за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци за всички години на периода на Програмата, но при положение, че бъде изградена инсталация за компостиране на зелени и дървесни отпадъци до 2020 г.

Препоръчва се използването на технология за компостиране в открити клетки с навес, чрез автоматична система, където поддържането на условия, подходящи за правилно протичане на процеса на компостиране е в по-малка зависимост от климата, а използваните машини са с ниски оперативно-експлоатационни разходи и опростено обслужване. Оперативните разходи са оптимизирани, тъй като системата е автоматизирана и няма необходимост от непрекъснато наличие на обслужващ персонал. Ако инсталацията има автоматично пълнене, присъствието на персонал се изисква само при програмиране на циклите. Компостиращата инсталация използва автоматизирана система за разместване и разбъркване. Работната скорост е променлива и може да бъде настроена автоматично чрез инвертор. Роторът се ускорява и забавя чрез разклонена хидравличната система. В зависимост от необходимостта и капацитета на работа е възможно да се програмира продължителен или редуващ се цикъл (напълно пълен или напълно празен). Към системата може да се включи аериране. Системата е снабдена с електрически контролен панел, включително софтуер, който може да управлява системата дистанционно, както и да изпраща оперативна информация, която показва целия процес на работа.

Инсталации за битови биоразградими отпадъци

На територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Благоевград и на територията на община Благоевград няма изградена инсталация за анаеробно разграждане на битови биоразградими отпадъци, съответно и съдове за разделното им събиране и техника за извозването им.

Направените изчисления показват, че община Благоевград може да изпълни целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за всички години на периода на Програмата, но при положение, че освен инсталация за компостиране, бъде изградена и инсталация за анаеробно разграждане на битовите биоразградими отпадъци до 2020 г.

Метанизация, или анаеробно разграждане, е разграждането на органична материя без наличие на кислород от микроорганизми (микробни екосистеми). Голяма част от твърдите битови отпадъци са биоразградими и когато се депонират на сметищата, те се разграждат предимно анаеробно, което води до образуване на сметищен газ (биогаз) и съответно до увеличени емисии на парникови газове. Биогазът, със своя състав (предимно CH_4 и CO_2), има висока калоричност и може да се използва като гориво за генериране на енергия. Енергията от биогаз е възобновяема алтернатива на тази от изкопаеми горива, които са изчерпаеми. Следователно метанизацията представлява устойчив метод за управление на отпадъците.

Анаеробното разграждане е отдавна известен метод за производство на биогаз и оползотворяване на биоразградими отпадъци. Подходящи суровини за суха метанизация са царевичен силаж, градински отпадъци, изрезки от поддръжката на паркове и пътища (клони, резници), хранителни отпадъци. Суровините трябва да са достатъчно сухи и солидни, за да се оперира с тях като с твърди материали. Следователно сухата метанизация е най-подходящият метод за третиране на твърдите битови отпадъци, тъй като голяма част от тях са биоразградими, с достатъчно ниско съдържание на влага.

Площадки за предаване и временно съхранение на разделно събрани отпадъци

Съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 общините следва да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината.

Към момента община Благоевград има сключени договори с фирми, притежаващи разрешение по Закона за управление на отпадъците, за предаване на площадките им на разделно събрани отпадъци от населението – хартия и картон, метали (включително черни и цветни), стъкло, пластмаса и др.

Община Благоевград предвижда разкриването на собствена общинска площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата, в т.ч.:

- едрогабаритни отпадъци,
- опасни отпадъци от бита,
- строителни от ремонтна дейност на домакинствата,
- рециклируеми отпадъци (хартия, картон, стъкло, метал, др.),
- предмети и оборудване, което може да бъде повторно употребявано.

Подготовката на общинската площадка е в начална фаза на техническа подготовка – проучване и осигуряване на подходящ терен на територията на град

Благоевград, разработва се техническо задание за проектиране на обекта, на база действащи добри практики в страната и чужбина.

Община Благоевград не е въвела нормативно изискване за регистриране на пунктовете за предаване на вторични суровини на територията на общината и отчетност за отпадъците от тях, поради което няма точна информация за броя, видовете и количествата отпадъци, които се приемат от тези пунктове.

8.4.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Към настоящия момент отпадъците от строителни дейности и тези от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения на територията на община Благоевград се извозват до депо за инертни отпадъци в землищата на с. Изгрев и с. Марулево, община Благоевград.

В общината няма организирана система за разделно събиране на строителния отпадък от малки ремонтни дейности на домакинствата.

На територията на Община Благоевград, както и на територията на съседни и по-близки общини няма изградена инсталация за рециклиране на строителните отпадъци.

Възможно е строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината или поне в град Благоевград, да се съхраняват временно на определен и отреден за целта терен и впоследствие да се използват за рекултивационни дейности/например на кариери за добив на инертни материали и/или други подходящи начини на оползотворяване като например запръстване на депото за битови отпадъци в землището на с. Бучино, или запълване на негативни форми, което също се счита за дейност по оползотворяване. Прилагането на такъв подход ще спести разходи на общината, населението и бизнеса за извозване и депониране на строителни отпадъци от малки ремонтни дейности на регионалното депо.

Препоръчително е община Благоевград да обсъди поставянето и ползването на обща инсталация за рециклиране на строителни отпадъци, която да обслужва всички общини от РСУО- Благоевград или по-близките общини.

8.4.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

Средногодишното количество на утайките (сухо в-во) от ПСОВ гр. Благоевград възлиза на около 520,19 т/год. Не се очаква увеличаване на посочените количества утайки от ПСОВ, тъй като прогнозите за населението за община Благоевград не показват ръст, от което зависи и количеството на утайките.

Генерираните в ГПСОВ – Благоевград утайки, предвид характера на заустваните в градската канализация, не съдържат тежки метали и съставки, които биха ги категоризирали като опасни отпадъци.

След правилното и екологосъобразно третиране, утайките от ПСОВ могат да бъдат от полза за околната среда. В средносрочен и дългосрочен аспект генерираните количества биха могли да се оползотворят в земеделието или за рекултивация на нарушени терени. Депонирането им е допустимо единствено в краткосрочен период, тъй като то не отговаря на съвременните изисквания на ЕС за ограничаване на размера на площите за депониране на твърди битови отпадъци. Поради това се препоръчва само

като временна или аварийна мярка, когато поради някаква причина липсва друга алтернатива.

Също така е възможно да се търси регионален подход за последващото оползотворяване на утайките от ПСОВ заедно с утайките от други ПСОВ в региона, тъй като регионалният подход се препоръчва и в Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

8.4.4. Основни изводи и препоръки

В резултат на проучената информация и осъществени анализи на развитието и състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците на територията на общината, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

Отпадъците генерирани на територията на община Благоевград се депонират на площадката за битови отпадъци в землището на с. Бучино, община Благоевград, която не отговаря на нормативните изисквания. Препоръчително е да бъде изградено ново депо за обезвреждане на неопасни отпадъци, отговарящо на стандартите на европейското и национално екологично законодателство и да обслужва всички общини от регионална система – Благоевград.

Община Благоевград е осигурила необходимото оборудване (съдове за събиране и техника за извозване на смесените битови отпадъци), което е достатъчно за осигуряване на услугите. За периода на програмата ще е необходима подмяна на амортизираните на съдове и техника.

Общината е осигурила контейнери за разделно събиране на битовите отпадъци от опаковки чрез поставяне на съдове за разделно събиране от „Еко Партньорс България“ АД.

На територията на град Благоевград са осигурени съдове за изхвърляне на разделно събраните отпадъци от НУБА.

На територията на община Благоевград няма изградена инсталация за предварително третиране и сепариране на смесени битови отпадъци. Препоръчително е да бъде изградена инсталация за предварително третиране на отпадъците, която да обслужва всички общини от регионална система – Благоевград.

На територията на общината и на другите общини от регионално сдружение - Благоевград не е изградена инсталация за оползотворяване и рециклиране на биоразградими битови отпадъци, в т.ч. и на биоотпадъци. Препоръчително е да бъдат изградени: инсталация за компостиране на зелени и дървесни отпадъци и инсталация за анаеробно разграждане на битови биоразградими отпадъци, които да обслужват и останалите общини от РСУО-Благоевград.

На територията на община Благоевград строителните отпадъци от сектор строителство се изхвърлят на депо за инертни отпадъци. В бъдеще е препоръчително общината заедно с други съседни общини да проучат възможностите за рециклиране и/или оползотворяване на отпадъците от строителство и разрушаване в регионален аспект, тъй като общините като възложители на строителни дейности имат

ангажименти в тази насока, а и за гражданите и бизнеса това ще бъде по-евтин и екологичен вариант, и в съответствие с националните цели и политики.

Препоръчително е строителните отпадъци от малки ремонтни дейности да не се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци и да се извозват за депониране на депото, а да се събират отделно и оползотворяват за запръстяване и рекултивационни дейности.

На територията на община Благоевград има изградена ПСОВ. Генерираните в ГПСОВ – Благоевград утайки, предвид характера на заустваните в градската канализация води, не съдържат тежки метали и съставки, които биха ги категоризирали като опасни отпадъци. След правилното и екологосъобразно третиране, утайките от ПСОВ могат да бъдат от полза за околната среда. В средносрочен и дългосрочен аспект генерираните количества биха могли да се оползотворят в земеделието или за рекултивация на нарушени терени. Желателно е да се търси регионален подход за последващото оползотворяване на утайките от ПСОВ заедно с утайките от други ПСОВ в региона, тъй като регионалният подход се препоръчва и в Националния стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

8.5. Анализ на институционалния капацитет за управление на отпадъците

Институционалният капацитет се разглежда като способност на общинската администрация успешно да изпълнява задачи, като постига предварително зададени резултати и така удовлетворява обществените потребности, изисквания и очаквания. Институционалният капацитет е ориентиран към изпълнението и резултатите, а не просто върху извършването на определена по обем или продължителност дейност. Поради това целта на анализа е да оцени състоянието на изпълнението и да установи евентуални недостатъци и несъответствия в наличния капацитет на община Благоевград в сферата на управление на отпадъците.

В „Анализ на нормативната уредба“ по-горе подробно са описани правомощията на общините за управление на отпадъците. Функциите за настоящия анализ са изведени въз основа на този анализ, като съобразно класификацията на видове функции на администрацията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), функциите са групирани в следните видове:

- функции по политиката за отпадъците – разработване на общински програмни и нормативни документи, стандарти и норми за мониторинг и оценка на общинската политика за отпадъците;
- функции по предоставяне на услуги – услуги по осигуряване на съдове за битовите отпадъци, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, планиране на разходи и определяне и администриране на такси за предоставяне на услугите;
- функции по координация, наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, координация с други органи и институции;
- поддържащи функции – информационни, образователни и разяснителни дейности за обществеността и бизнеса във връзка с управление на отпадъците, информационна и техническа инфраструктура, необходими за гарантиране на доброто функциониране на системата за управление на отпадъците.

Направен е анализ и на състоянието на човешките ресурси, на които са възложени функции във връзка с управление на отпадъците в община Благоевград.

Анализът завършва с изводи относно състоянието на институционалния капацитет за управление на отпадъците в община Благоевград и препоръки за развитие на капацитета.

8.5.1. Изпълнение на нормативно определените правомощия и отговорности на кмета в сферата на управление на отпадъците

В устройствения правилник на общинска администрация Благоевград са разписани функции във връзка с управление на отпадъците. Подходът на общината е отговорностите да се възлагат в длъжностните характеристики на съответните служители.

Към момента община Благоевград няма действаща програма за управление на отпадъците, както и програма за опазване на околната среда.

Съгласно чл. 52 от ЗУО кметът на общината разработва общинска програма за управление на отпадъците. Програмата трябва да е в съответствие със структурата на Националния план за управление на отпадъците и да съвпада с периода на действие на НПУО, т.е. 2014-2020 г. Съгласно ЗУО, МОСВ изготвя указания за изготвяне на общински и регионални програми за управление на отпадъците.

Веднага след публикуване на Методическите указания от МОСВ през март 2015 г., общината предприе действия за изготвяне на Програма за управление на отпадъците за периода до 2020 г.

Съгласно чл. 22 от ЗУО, общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките. Законът изисква общинският съвет да публикува на интернет страницата на общината и да проведе обществено обсъждане на проекта за наредба.

Сега действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Благоевград е приета с Решение № 360 от 29.08.2014 г. на Общински съвет – Благоевград, на основание чл. 22 от ЗУО.

Общинският съвет е приел Наредба за определянето и администрирането на местни такси и цени на услуги на територията на община Благоевград, която се изменя и допълва ежегодно съобразно политиката на общината за определяне на таксите и цените на услугите и разходите за предоставяните услуги.

Функции по предоставяне на услуги относно отпадъците

Община Благоевград изпълнява функциите по предоставяне на услуги с отпадъците чрез структурни звена в общинската администрация и чрез извеждане на някои от дейностите по предоставяне на услугите извън административната структура с цел оптимизиране на управление на отпадъците.

За изпълнение на изведените извън общинската администрация дейности за събиране, включително разделно, съхраняване, транспортиране и третиране на битовите отпадъци общината е сключила договори с външни изпълнители.

Таблица 16 Фирми изпълнители на дейностите с отпадъците

Функции	Изпълнение
---------	------------

Разполагане и поддръжка на съдовете за смесени битови отпадъци	“Биострой” ЕООД
Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване	“Биострой” ЕООД
Събиране и извозване на битови отпадъци до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им	“Биострой” ЕООД
Почистване на отпадъците от общинските пътища	“Биострой” ЕООД
Депониране на битови отпадъци	“Биострой” ЕООД
Разделно събиране, временно съхраняване и оползотворяване на отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали	„Екобулпак” АД (до януари 2017), „Еко Партньърс България“ АД
Осигуряване на площадки по чл.19, ал. 3, т. 14	"Екобулсорт" ЕАД "Феникс Благоевград" ООД "Унитрейд Благоевград" ЕООД "Ровотел Стийл" ООД
Осигуряване на площадка по чл.19, ал. 3, т. 11	ОБА -Благоевград
Разделно събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА	„Скрино“ ЕООД
Разделно събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУЕЕО	„Скрино“ ЕООД
Разделно събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ	„Скрино“ ЕООД
Разделно събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУМПС	„Скрино“ ЕООД
Разделно събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата	„Балбок инженеринг“ АД

Общата организация на услугите по отпадъците се извършва от звена в административната структура на общинската администрация. Отговорностите са възложени в длъжностните характеристики на съответните служители от: Дирекция „Планиране на инвестиционната дейност, строителство и екология”, Дирекция „Устройство на територията“, Дирекция „Европейски проекти и програми”. Предвид

спецификата на бюджетния процес, финансовите функции и услугите по администриране на такса битови отпадъци са възложени изцяло на структурни звена в общинската администрация.

Функциите осигуряват в голяма степен възложените с нормативната уредба правомощия и задължения по предоставяне на услугите. Община Благоевград все още не предоставя услуги относно:

- събиране, транспортиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделно събиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци и биоотпадъци.

Община Благоевград е предприела действия за осигуряване на тези услуги. Общината е в процес на избор на общинска площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11, на която жителите на гр. Благоевград ще могат да оставят опасни битови отпадъци, разделно събрани отпадъци, едрогабаритни отпадъци и строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата. Общината подготвя мерки за осигуряване на разделно събиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци и биоотпадъци.

Функции по контрол и координация

ЗУО регламентира обхвата на контролните правомощия на общините. Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, изхвърляне, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде обособен в следните основни групи:

- документален контрол – проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите,
- проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

ЗУО предвижда минимална честота на проверките от контролните органи, в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както следва: поне веднъж годишно де се извършва проверка на документите, които се изискват от закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци и/или извършващи дейности с отпадъци. Проверката на място е независима от проверката на документи и се осъществява поне веднъж годишно в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се разграничава в три групи:

- Текущ контрол: това е контрол, който по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите.
- Последващ контрол: това е контрол за установяване от контролните органи дали са изпълнени дадените от тях предписания качествено и в срок, в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба.
- Проверки по сигнал: това са проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

В община Благоевград контролът върху дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци се осъществява от служители в Дирекция „Планиране на инвестиционната дейност, строителство и екология”. Задълженията на служителите във връзка с изпълняваните контролни функции са конкретизирани в длъжностните характеристики.

Контролни функции за спазване на изискванията на Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград имат и кметовете на кметства и кметските наместници, които съгласно Устройствения правилник отговарят за спазването на наредбите на общинския съвет на територията на населеното място и приемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда.

В сега действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Благоевград (приета през 2014 г.) са регламентирани контролните функции на общинската администрация относно изпълнението на договорните задължения от страна на фирмите, извършващи съответните дейности с отпадъци, в т.ч. спазване на графици и маршрутите за събиране на битовите отпадъци и почистване на обществените места; снабдяване на участниците в системата за разделно събиране на отпадъци със съответните съдове, събиране и своевременното извозване на пълните и изпълнение на други условия по договорите.

Съгласно Наредбата, за извършване на контролната дейност по спазването ѝ към общинската администрация се създава специализирано звено със състав ръководител и инспектори, които могат да се назначават по щата на общинска администрация, по общинската програма за временна заетост и по извън списъчен състав. Възнаграждението на извънщатните инспектори се формира от минималната работна

заплата за страната и процент от размера на наложените от тях глоби, но не повече от 10%. Ръководителят на специализираното звено по контрол в общинска администрация определя контролирания от всеки инспектор район.

Анализът на изпълнението на контролните функции показва незадоволителен капацитет на общината в тази област. Една от основните причини е недостатъчният брой служители за извършване на контролна дейност. Друга причина е липсата на вътрешни правила и ясна организация и отчетност на контролната дейност. Общината не е създавала регистър на обектите, които подлежат на контрол по реда на ЗУП и общинската наредба за управление на дейностите с отпадъци. Не се изготвят годишни планове и съответно годишни отчети за контролната дейност по управление на отпадъците. Поддържа се актова книга за вписване на резултатите от извършени проверки, която е само на хартиен носител. Незадоволителната организация на контролната дейност се отразява негативно върху ефективността ѝ, както и върху качеството за предоставяните услуги. По данни от въпросника, попълнен от служители в община Благоевград за изясняване на състоянието на управление на отпадъците в общината, в периода 2010-2014 г. няма наложени глоби и актове за установяване на административни нарушения за неизпълнение от страна на задължените лица, като в същото време се констатираха сериозни проблеми, основно относно изхвърляне на отпадъци от опаковки в контейнери за смесени отпадъци и обратно.

Служители от Дирекция „Планиране на инвестиционната дейност, строителство и екология” отговарят също за изпълнение на функциите за координация на дейността на общинската администрация с други органи с функции за управление на отпадъците (РИОСВ, РЗИ, РДВР). Създадени са отлични работни взаимоотношения с останалите институции и координацията е на много добро ниво.

Съгласно Устройствения правилник, общата информационна осигуреност в община Благоевград е възложена на сектор „Информационно и техническо обслужване”, който:

- поддържа локалната компютърна мрежа, осъществява софтуерна и хардуерна поддръжка на компютрите в общината;
- подготвя техническо задание за доставка или възлагане за разработка на софтуер и компютърна техника и участва в комисии по Закон за обществените поръчки за доставка на софтуер и техника;
- поддържа актуална страницата на общината в интернет;
- организира информираност на гражданите за предоставяне на административни услуги на населението;
- публикува решенията на Общински съвет, нормативните документи приети от него и проектите на нормативни документи за обсъждане.

Видно е, че не са възложени функции за събиране, съхранение и обработка на данни в сектор отпадъци.

В чл. 44 Раздел I на Глава четвърта в ЗУО са регламентирани задълженията на общините във връзка с информационното обезпечаване на управлението на отпадъците. Кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се

предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. В Наредбата се определят:

- редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
- редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците;
- редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени с Наредбата, както и в наредбите по чл. 43, алинеи 3, 4, 5 и 6 от ЗУО.

Общината не е изградила единна информационна среда, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол, отчетност и изготвяне на качествени анализи, мониторинг и оценка на общинската политика за отпадъците въз основа на достоверна информация. Съществен проблем е, че информацията във връзка с управлението на отпадъците в община Благоевград се събира и съхранява в различни звена в административната структура на общинската администрация, разпределени в специализираната и в общата администрация, често само на хартиен носител, без възможност за интегриране на данните. Не се набира качествена информация от страна на общината чрез провеждане на периодични допитвания сред населението и бизнеса относно качеството на предоставяните услуги по управление на отпадъците.

Чл. 19, ал. 2, т. 13 от ЗУО изисква кметът на общината да осигурява информация за обществеността за дейностите и предоставяните услуги относно отпадъците чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин. Прегледът на интернет страницата на община Благоевград показва, че тази отговорност на кмета не се изпълнява в пълен обхват. Функциите за връзки с обществеността, включително информирание, се дефинират като спомагателни в администрацията, и в този контекст се изпълняват от общата администрация. По отношение на отпадъците в много общини обаче практиката е част от тези задължения да се изпълняват от съответните звена в специализираната администрация, предвид важността на обществената осведоменост за успешното прилагане на общинската политика за управление на отпадъците. Препоръчително е общинското ръководство да предприеме действия за възлагане на функции за информирание на обществеността по въпроси, свързани с управление на отпадъците на територията на общината.

8.5.2. Състояние на човешките ресурси с функции за управление на отпадъците

Анализът на персонала с функции за отпадъците в общинската администрация визира неговите количествени и качествени характеристики – брой, образователна структура, повишаване на квалификацията чрез обучение, практики и проблеми с

набирането, назначаването и задържането на необходимите кадри, оценка за бъдещите потребности в краткосрочна и средносрочна перспектива. Анализът се базира върху информация, събрана чрез въпросник, попълнен от служители в община Благоевград за изясняване на състоянието на управление на отпадъците в общината, и чрез изследване на длъжностни характеристики и ведомствени документи.

В количествено отношение наличният персонал за управление на отпадъците е недостатъчен. Основните функции по въпросите, свързани с управление на отпадъците, изпълняват двама служители от Дирекция „Планиране на инвестиционната дейност, строителство и екология”, като тези функции се осъществяват съвместно с други техни задължения. Длъжностните характеристики на служителите конкретизират обхвата на задълженията им по отношение на отпадъците. Функции за управление на отпадъците имат и кметовете на кметства и кметските наместници, които наред с редица други функции осъществяват контрол по спазване на наредбите на общинския съвет и заповедите на кмета на общината на територията на съответното населено място и предприемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда. За изготвяне на годишните бюджети, план-сметки, определяне и администриране на такса битови отпадъци са отговорни служители от Дирекция „Местни данъци и такси” от общата администрация, които съвместяват функции в различни секторни политики в общината. Помощни функции имат и служители от специализираната администрация, които работят по подготовка и изпълнение на проекти, финансирани от европейски и национални фондове.

Данните от попълнения въпросник показват, че увеличаването броя на служителите в специализираната администрация и за изпълнение на контролни функции е поставен на първо място сред факторите за подобряване управлението на отпадъците, като е идентифицирана необходимост от поне още 2 /двама/ служители в специализираната администрация и трима допълнителни служители за изпълнение на контролна дейност. Причините за количествения недостиг са ограничения в щата, произтичащи от рестриктивната бюджетна политика по отношение на администрацията и опитите за нейното оптимизиране най-вече чрез съкращаване на персонала. Това води до увеличаване натоварването на служителите и е фактор за нейната по-ниска ефективност.

Квалификацията на служителите е на добро ниво. Общината изпълнява редовно програми за повишаването на квалификацията на служителите, като това става чрез участие в обучения, финансирани от различни национални структури и европейски фондове. През 2013-2014 г. служителите преминават обучение по проект на общината „Провеждане и участие в обучения за по-добро управление и развитие на служителите в община Благоевград”, финансиран от ОПАК. В периода 2012-2014 г. трима експерти от общината са участвали в специализирани обучения по теми, свързани с отпадъци - Управление на отпадъци и добри практики (МОСВ и ЕК), Компостиране и технологии за компостиране (МОСВ), Разработване на общински програми за управление на отпадъците (МОСВ). Непрекъснато се повишава професионалната квалификация на служителите във връзка с изпълнение на големи инвестиционни проекти, финансирани от предприєдинителните, Кохезионния и структурните фондове на ЕС и от национални фондове.

8.5.3. Основни изводи и препоръки

Анализът на изпълнението на функциите открои следните изводи и препоръки:

В Устройствения правилник на общинска администрация Благоевград са разписани функции относно управление на отпадъците на територията на общината. Ръководството, организацията и контрола за управление на отпадъците са възложени с длъжностни характеристики на определени служители.

Община Благоевград има капацитет да изпълнява в голяма степен възложените със ЗУО и местната нормативна уредба правомощия и отговорности. Общината е предприела действия за изготвяне на нормативно изискваните документи за управление на отпадъците и предоставя повечето от услугите, вменени като задължение на кмета в чл. 19 от ЗУО. Наложително е да се ускори работата по приемане на допълнения към Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Благоевград.

Община Благоевград изпълнява функциите по предоставяне на услугите за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци чрез структурни звена в общинската администрация и чрез извеждане на някои от дейностите по предоставяне на услугите извън административната структура с цел оптимизиране на управление на отпадъците. Функциите осигуряват в голяма степен възложените с нормативната уредба правомощия и задължения по предоставяне на услугите. За повечето услуги функциите в длъжностните характеристики на служителите са добре разписани. Липсват разписани функции по отношение на някои потоци отпадъци, за които общината все още не предоставя услуги – разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци. Тъй като в процес на подготовка е осигуряване на такива услуги, препоръчително е да бъдат регламентирани такива функции.

Известни пропуски съществуват по отношение на изпълнение на контролната дейност. Факторите за незадоволителното изпълнение са недостатъчният брой служители за извършване на контролна дейност. Наложително е общинската администрация да направи анализ и да предприеме действие за подобряване на изпълнението в тази област.

Общината не е изградила единна информационна среда, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност и изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация. Предвид необходимостта от въвеждане на отчетност за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, за предоставяне на информация до компетентните институции, както и поради факта, че за дейностите с отпадъците се отделя значителен финансов ресурс от общинския бюджет, е наложително общината да разработи единна информационна система за отпадъците, която да интегрира всички аспекти на управлението на отпадъците.

Анализът на състоянието на човешките ресурси дава основание да се направят следните изводи и препоръки:

Като един от водещите проблеми се очерта количественият недостиг на персонал, особено във връзка с осъществяване на ефективен контрол по спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците. Предвид нормативните

ограничения в щатното разписание и нарастващите нормативни изисквания към местните власти относно управление на отпадъците, общината следва да търси и други начини за осигуряване на необходимите човешки ресурси – напр. чрез привличане на експерти на граждански договори, чрез назначаване на инспектори по национални и регионални програми за временна заетост и др.

Материално-техническата обезпеченост на служителите в общинската администрация в община Благоевград, вкл. на тези с функции в областта на отпадъците, е на добро равнище. Идентифицирана е потребност от още един автомобил за осъществяване на по-качествена контролна дейност по отпадъците.

Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е на добро равнище. На служителите се осигуряват възможности за повишаване на квалификацията чрез участие в специализирани обучения. Предвид идентифицираните пропуски в контролната дейност е целесъобразно да се организира обучение по изискванията за контрол, съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления както за съответните служители в администрацията, така и на допълнително привлечени извънщатни кадри.

8.6. Съществуващи схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и финансиране на дейностите с отпадъци

Настоящият анализ разглежда съществуващите схеми за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” в община Благоевград и икономически инструменти за финансиране на дейностите с отпадъци. Анализът търси отговори на въпросите какви форми за реализиране на схемите прилага община Благоевград за предоставяне за услугите при събиране и транспортиране, в т.ч. разделно за различни потоци отпадъци (в т.ч. хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло; биоотпадъци – зелени и хранителни; опасни битови отпадъци; едрогабаритни, строителни от ремонтни дейности), предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане; прилагат ли се при тези схеми принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”; както и осигурила ли е общината всички услуги, свързани с битовите отпадъци; какви източници на финансиране използва общината за предоставяне на услугите и достатъчни ли са приходите за покриване на пълните разходи за управление на отпадъците на територията на община Благоевград.

Анализът завършва с изводи и препоръки в разглежданата сфера.

За целите на настоящия анализ са използвани информационни източници както на национално, така и на общинско ниво, и по-конкретно:

- анализът на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- доклади и документи на МОСВ, ИАОС и РИОСВ Благоевград;
- наредби и решения на Общинския съвет, заповеди на кмета и други документи на община Благоевград;
- годишни отчети за изпълнението на общинския бюджет на община Благоевград и други.

8.6.1. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и „Разширена отговорност на производителя”

Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и предоставяне на услугите в разглежданата област, е осъществен през призмата на два основополагащи принципа на европейската и националната екологична политика, в т.ч. и политиката по управление на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;

- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за събиране, предварително съхраняване, третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на първоначалния причинител или настоящия или предишния притежател на отпадъците.

Принципът "Разширена отговорност на производителя" (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт. РОП въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

1. изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
2. осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите, и производствените процеси в цялата продуктова верига.

8.6.2. Схеми за управление на отпадъците

Анализът е фокусиран основно върху тези от схемите за управление на отпадъците, прилагани в страната, които се прилагат в община Благоевград.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци съобразно принципа „Замърсителят плаща“

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО, които са разгледани в следващата схема) и за отпадъци, подобни на

битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници – юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне, на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места. В съответствие с принципа „Замърсителят плаща” те заплащат пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъците, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депата и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местните данъци и такси, Закона за управление на отпадъците и наредбите на общините за управление на отпадъците и за определяне на местните такси и цени на услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез ежегодна такса битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет. Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с управление на отпадъците.

Системата за организирано сметосъбиране обхваща всичките 26 населени места в община Благоевград и 100% от населението в нея. Поради наличие на много на брой малки населени места, разположени във високопланински райони, общинската система е затруднена и услугата се оскъпява.

Организираното сметосъбиране и транспортиране на смесените битови отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване, се извършва по график, утвърден от кмета на община Благоевград. Общината предоставя услугите чрез възлагане по реда на ЗОП на общинска фирма „Биострой” ЕООД. Смесените битови отпадъци се транспортират със специализирани автомобили до действащото към момента депо за неопасни отпадъци на община Благоевград, разположено в землището на с. Бучино.

Генерираните от домакинствата пепел и сгурия, които са отпадък от използването на дърва и въглища за отопление, се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци.

Община Благоевград не е въвела схема за разделно събиране на хранителни и кухненски биоотпадъци.

Към момента на територията на община Благоевград не функционира система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, и поради тази причина не са определени местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаването им за последващо третиране.

На територията на общината събирането на зелените биоотпадъци е част от общата схема за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Домакинствата изхвърлят тези отпадъци (зелени листа, трева, клони), образувани от почистването на фамилни градини и дворове, в контейнерите за битови отпадъци, и те

се събират заедно със смесения битов отпадък от контейнерите. По данни на общинската администрация в населени места извън общинския център обемът зелени биоотпадъци, който попада в контейнерите за сметосъбиране, е малък, тъй като те обикновено се събират и изгарят след изсъхване на място в самите градини на домакинствата.

Съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО общината е задължена да организира такава площадка в гр. Благоевград като населено място над 10 000 жители на територията на общината. Същевременно, към момента на изготвяне на анализа тече процедура за избор на подходяща общинска площадка. Общината предвижда на тази площадка населението да може да предава и разделно събрани опасни битови отпадъци.

На територията на общината е въведена схема за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, като за целта през 2012 г. общината е сключила договор с фирма „Скрино“ ЕООД. Поставени са специализирани съдове в гр. Благоевград за събиране на НУБА. За останалите опасни битови отпадъци общината е сключила договор с „Балбок Инженеринг“ АД за тяхното събиране (чрез мобилни събирателни пунктове), временно съхранение и третиране. След изграждане на общинска площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, на тази площадка ще се събират и опасни битови отпадъци.

Всички събрани смесени битови отпадъци се транспортират и депонират в общинското депо в землището на с. Бучино.

В община Благоевград няма изградена инсталации и/или съоръжения за оползотворяване на смесени битови отпадъци и на биоразградими отпадъци и тези услуги не се предоставят. Не се прилага домашно компостиране.

Схема за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци от строителство и разрушаване

Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност от домакинствата. В ЗУО отпадна ангажиментът на общините да осигуряват депа и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията на общината. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

При тази схема генераторът на отпадъци от строителство и разрушаване е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Тази схема е типичен пример за пълно прилагане на принципа "замърсителят плаща".

Управлението на строителните отпадъци за територията на община Благоевград не е регламентирано в общинската наредба за управление на отпадъците. Общината не предоставя услуга за събиране и транспортиране на строителните отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата и на фирмите. Генераторите на отпадъци от строителство и разрушаване организират сами и финансират съхранението, извозването и последващото оползотворяване и/или обезвреждане на строителните отпадъци. Към

момента строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата се изхвърлят на депото за инертни отпадъци в землищата на с. Изгрев и с. Марулево, общ. Благоевград.

През 2015 г. изпълнителят на строителните дейности на Лот 4 на автомагистрала рекултивира една основна част от кариерата, за създаване на работна площадка с бетонов център и мобилна асфалтова база. Съществуваща към момента практика е разрушените бетонови и тухлени отпадъци, получени при разрушаването, да се влагат в зона Б на насипите на Лот 4 на автомагистрала Струма, след раздробяване и извличане на металите за предаване за скрап.

Практиката показва, че в случаите, когато отпадъците от ремонтна дейност са в неголеми количества, те се изхвърлят в и около контейнерите за битови отпадъци, за което общината изразходва допълнително средства за почистването и извозването им. С цел преодоляване на този проблем е препоръчително за малки количества ОСР от ремонтни дейности на домакинствата община Благоевград да осигури възможност за извозване от домовете срещу предварителна заявка в рамките на определен период от време.

Схема за отговорност на лицата, които генерират утайки в резултат на отвеждането и пречистването в ПСОВ на битови отпадъчни води

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „Замърсителят плаща“ заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се заплащат на ВиК оператора.

На територията на община Благоевград има една изградена ПСОВ (пусната в експлоатация през 2009 г.), която пречиства отпадъчните битови и промишлени води на гр. Благоевград и някои от околните селища.

През последните години 2014 и 2015 г., утайките от ПСОВ - Благоевград след изсушаване и стабилизиране на собствена площадка се използват за наторяване на земеделски земи и рекултивация на нарушени терени.

Разходите за пречистване на отпадъчните води и третиране на утайките са включени в тарифите на услугите, предоставяни от В и К дружеството („Водоснабдяване и канализация „ЕООД, гр. Благоевград“).

Схема за разделно събиране и оползотворяване на 6 групи масово разпространени отпадъци - съобразно принципа „Разширена отговорност на производителя“

Съгласно ЗУО „масово разпространени отпадъци“ (МРО) са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Масово разпространените отпадъци включват:

- отпадъци от опаковки (от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал),
- излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС),

- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО),
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА),
- излезли от употреба гуми (ИУГ),
- отпадъчни масла.

При тази схема всяко лице (фирма), пускащо на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, е задължено лице по схемата и носи отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- Постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО;
- Ограничаването на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- Етикетирание и маркировка;
- Разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

ОО (организации по оползотворяване на МРО) и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си, са длъжни:

- Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.
- Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци.
- Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване.
- Да осъществяват информационни кампании за обществеността.
- За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Задължените фирми в схемата могат да бъдат съдружници или акционери в ООп, както и да сключват договори с ООп, която да изпълнява от тяхно име задълженията за постигане на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране

и оползотворяване на съответния МРО, който е в резултат на крайната употреба на продукта, който са пуснали на пазара.

Съгласно националната нормативната уредба общините имат само някои ангажименти в схемата за РОП12, отнасящи се основно до осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално и международно ниво за предоставяне на такива услуги. На основата на посочените цени на услугите по третиране на отпадъците от МРО, на разходите за административна издръжка на ОО, провеждането на информационните кампании за обществеността, заплащане на одитори и други присъщи разходи за дейността на ОО, формират размера на тарифите за услугите, които предлагат на своите клиенти (фирмите, от името на които ще изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване).

При схемата за РОП (разширена отговорност на производителя) финансирането на системите за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите задължени лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

На територията на община Благоевград схемата за разширена отговорност на производителя се прилага за следните МРО- отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали.

Разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Благоевград се извършва от „Еко Партньрс България“ АД. Общината е сключила договор с организацията за оползотворяване, като с договора се уреждат:

- Техническите изисквания към системата за разделно събиране, в т.ч. точките за събиране на отпадъците, вида на контейнерите за разделно събиране, площадките за предварително третиране на разделно събраните отпадъци, техниката за извозване.
- Инвестиционен план с предложение за придобиване на ДМА по години.
- Изисквания за информационни кампании и работа с обществеността.
- Ангажиментът на община Благоевград да посочва местата за контейнерите за разделно събиране, както и да прилага подходящи мерки спрямо лицата, които не изхвърлят разделно отпадъците, както и спрямо лицата, които извършват изземване на отпадъци с пазарна стойност от контейнерите.

Фирмата, която обслужва съдовете „Еко Партньрс България“ АД“ събира и транспортира отпадъците до площадка в с. Зелен дол, община Благоевград, където се извършва тяхното допълнително сортиране в малка сепарираща инсталация.

По оценка на общинските експерти схемата за разделно събиране на отпадъците от опаковки функционира изключително неефективно. В цветните контейнери попада

много голямо количество смесен битов отпадък и поради това процентът на събраните в цветните контейнери рециклируеми отпадъци е изключително нисък.

Наблюдава се и друга, свързана с този проблем порочна практика - в определени точки с контейнери за събиране на смесен битов отпадък, ежедневно се изхвърлят изключително големи количества отпадъци от опаковки.

Общината полага усилия да се справи с проблема. Анализира се ситуацията, извършва се мониторинг, определят се нарушителите (промишлени/търговски обекти, население), обсъждат се възможностите със заинтересованите страни и съответно се избира решение (контейнер за разделно събиране или друго). Разгледана е и възможността за изграждане на регионална инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци, за да бъдат поетапно постигнати целите на общината за подготовка за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци.

На територията на община Благоевград се извършва разделно събиране на НУБА в общинския център – гр. Благоевград, като общината е сключила договор с фирма „Скрино” ЕООД и в града са поставени специализирани съдове за тяхното събиране.

На територията на община Благоевград се извършва разделно събиране на ИУМПС в общинския център - гр. Благоевград. Общината е сключила договор с фирма „Скрино” ЕООД за тяхното събиране, съхранение и последващо третиране.

На територията на община Благоевград се извършва разделно събиране на ИУГ в общинския център - гр. Благоевград. Общината е сключила договор с фирма „Скрино” ЕООД за тяхното събиране, съхранение и последващо третиране.

На територията на община Благоевград се извършва разделно събиране на ИУЕЕО в общинския център - гр. Благоевград. Общината е сключила договор с фирма „Скрино” ЕООД за тяхното събиране, съхранение и последващо третиране.

8.6.3. Финансиране на управлението на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Схеми „Плащане при изхвърляне” (“Pay-as-you-throw” schemes – РАУТ). Това са инструменти, при които населението и бизнесът заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци, пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като заплащат на кг или чувал или контейнер и т.н.
- Такси за депониране и третиране. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на

отпадъци в инсинуатори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци.

- Схеми за отговорност на производителя и вносителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци.
- Екологични данъци и такси върху продукти – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.
- Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.
- Подпомагане на публични проекти в областта на управление на отпадъците с частично или напълно безвъзмездно финансиране.

На базата на разгледаните в предходната точка схеми и форми за управление на отпадъците в община Благоевград, по-долу са анализирани икономическите инструменти, които са свързани с бюджета на общината.

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Благоевград регламентира начина за определяне и размера на такса битови отпадъци.

Такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място и включва необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци – контейнери, кофи и други;
- събиране на битови отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията съгласно Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Наредбата предвижда размерът на ТБО да се определя:

- За жилищни имоти – пропорционално върху данъчната оценка на имота;
- За нежилищни имоти – пропорционално върху отчетната стойност на активите.

Към момента община Благоевград, както и повечето общини в страната, не определя размера на таксата за домакинствата и за бизнеса на основата на количество изхвърлени отпадъци, а на база на оценка на имотите и активите. Този начин на

определяне на таксата не съответства на принципа „Замърсителят плаща“. Общината не прилага никаква форма на схемата „Плащане при изхвърляне” и на населението и бизнеса не е предоставена възможност да заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци въз основа на количеството на генерираните от съответните лица отпадъци на база количество чрез заявка на кофа/контейнер и честота на събиране – практика, която редица общини вече прилагат.

Таблица 17 Приходи от такса ТБО в община Благоевград

Година	Приходи от ТБО, лв.		
	От домакинствата	От юридически лица	Общо приходи
2010	1 505 400	2 676 267	4 181 668
2011	1 731 623	3 026 157	4 757 780
2012	1 678 005	3 055 596	4 733 602
2013	1 737 666	3 407 120	5 144 786
2014	1 916 116	2 714 495	4 630 611

Таблица 18 Приходи от такса битови отпадъци в община Благоевград на един жител

Година	Приходи от такса битови отпадъци за един жител
2010	19,59
2011	22,43
2012	21,79
2013	22,59
2014	25,02

Структурата на постъпленията от такса битови отпадъци по групи задължени лица показва, че за община Благоевград е валидна наблюдаваната в голяма част от общините ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за ТБО е по-голям от този на домакинствата. През 2014 г. приходите от домакинствата в общината съставляват 41 %, а от бизнеса 59 % от общите приходи от ТБО. Тези дялове са близки до средните за страната (съответно 43 % и 57 %).

Разходите за управление на отпадъците на община Благоевград формират около 6 % от общите бюджетни разходи на общината и около 15 % от разходите за местни дейности. Динамиката им в периода 2010-2014 г. следва динамиката на приходите от такса битови отпадъци. В структурата на разходите най-голям дял имат тези за събиране и транспортиране на битовите отпадъци до регионалното депо за неопасни отпадъци. обезвреждане.

Разходите за управление на отпадъците в община Благоевград за 2013 г. са 2 732 835,64 лв, а за 2014 г. са 3 325 628,35 лв.

Данните показват, че общината събира повече постъпления от такса битови отпадъци, отколкото изразходва като разходи за дейности по управлението на отпадъците, макар и в пропорция по-ниска от средната за страната.

Таблица 19 Структура на разходите за управление на отпадъците на община Благоевград

Година	2013	2014
Събиране на битови отпадъци и транспортиране до депа и други съоръжения за обезвреждане	55 %	50 %
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или др. инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци	5 %	5 %
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	35 %	30 %
Закупуване на съдове за битови отпадъци	0 %	10 %
Други	5 %	5 %
Общо	100 %	100 %

Разходите за управление на отпадъците в община Благоевград на 1 жител за 2013 г. са 35,53 лв, а за 2014 г. са 43,43 лв.

Публични проекти в областта на управление на отпадъците

Община Благоевград ще се възползва от възможностите за финансиране на проекти - Процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци”, по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за изграждане на регионална инсталация за компостиране на зелени биоотпадъци и на регионална инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци. Община Благоевград ще се възползва и от възможностите за финансиране на проекти - Процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.004 “Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци“, по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ за изграждане на регионална инсталация за анаеробно разграждане на битови биоразградими отпадъци.

8.6.4. Основни изводи и препоръки

На територията на община Благоевград е създадена добра организация и стабилна основа по отношение на събирането и транспортирането на смесените битови отпадъци от домакинствата и от бизнеса. Общината обаче не е въвела схеми за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими отпадъци и зелени биоотпадъци, което е от критично значение както по отношение на постигане на нормативно определените количествени цели, така и във връзка с прилагане на

йерархията при управление на отпадъците. Целесъобразно е общината да разработи системи схеми за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоразградими отпадъци (в т.ч. зелените биотпадъци от обществени зелени площи, паркове и градини) и да изготви анализ за определяне на градски зони и села за въвеждането ѝ.

Принципът „замърсителят плаща” се прилага като цяло от общината по отношение услугите, свързани със смесените битови отпадъци. Целесъобразно е община Благоевград да предостави възможност на домакинствата и фирмите за определяне на ТБО на база количество (кофа/контейнер) с цел по-пълно прилагане на принципа и на ниво конкретни генератори на битови отпадъци.

В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща” относно строителните отпадъци.

Принципът „Разширена отговорност на производителя” се прилага на територията на общината за пет групи масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло; НУБА; ИУЕЕО; ИУГ; ИУМПС.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки функционира неефективно, като на практика голяма част от събраните отпадъци от тези контейнери се връщат отново за депониране. В тази връзка е препоръчително община Благоевград да предприеме следните действия:

- Допълнения към приетата през 2014 г. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Благоевград, регламентиращи дейностите по разделно събиране и третиране на битовите биоразградими отпадъци и зелени биоотпадъци.
- Осъществяване на постоянен мониторинг и контрол и налагане на санкции на нарушителите. Към момента по данни на общинската администрация не са налагани санкции нито на физически, нито на юридически лица за неспазване на изискванията относно разделно събиране и изхвърляне на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал.
- По-широко и целенасочено информиране на населението и фирмите относно разделното събиране на четирите потока отпадъци чрез постоянни информационни кампании от страна на общината и на ООп. В този контекст се препоръчва общината да осъществява контрол върху организацията за оползотворяване относно изпълнение на нормативно определените ѝ задължения за провеждане на информационни кампании.

Управлението на отпадъците на територията на община Благоевград се финансира с приходи от такса битови отпадъци от населението и бизнеса в общината и чрез безвъзмездно финансиране от национални и европейски фондове.

Община Благоевград събира повече приходи от такса битови отпадъци, отколкото изразходва като разходи за управлението на отпадъците, което показва общо прилагане на принципа „замърсителят плаща“ в общината.

8.7. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Настоящият анализ разглежда практиката в община Благоевград във връзка с дейности за информиране, консултиране и взаимодействие с обществеността по въпроси, свързани с управление на отпадъците. Необходимостта от целенасочени дейности за повишаване на общественото съзнание и приноса на населението и бизнеса в предотвратяването и разделното събиране на отпадъци в общината се обуславя от факта, че те са основни генератори на отпадъци и имат значителна роля за постигане на напредък по изпълнение на целите на общинската политика за управление на отпадъците съобразно йерархията на отпадъците.

Анализът относно информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците показва незадоволително ниво както по отношение на планиране на специфични мерки, така и на осъществени мероприятия. Общината не провежда последователна политика за повишаване на общата информираност на гражданите и бизнеса относно ползите от предотвратяване и разделно събиране на отпадъците и изграждане на екологосъобразно отношение към генерирането на отпадъци. Информационните кампании относно отпадъците са инцидентни и се провеждат основно по повод международни и национални дни за опазване на околната среда и в рамките на национални кампании. Общината се включва ежегодно в кампаниите за пролетно почистване и озеленяване на обществени терени, но не се отчитат резултатите от тези кампании относно брой участници, събрани отпадъци, почистени терени и др.

Относно разделното събиране на отпадъци общината разчита на кампаниите, които организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали, с която община Благоевград е сключила договор, има задължение да провежда. В общинската администрация не постъпват отчети от организацията относно проведените кампании на територията на общината и резултатите от тях.

Община Благоевград изпълнява ангажиментите за консултации с обществеността, произтичащи от екологичното законодателство, като организира публични обсъждания на проекти на общински документи и публикува покани към всички заинтересовани на интернет страницата си и на информационно табло в сградата на общината. На населението и бизнеса е предоставена възможност да сигнализируют при възникнали проблеми и нарушения, свързани с околната среда, на контактите на община Благоевград, както и директно на старши експерт „Управление на отпадъците“ на община Благоевград. Не се отчита обаче регулярно мнението на обществеността относно услугите и дейностите с отпадъци.

ЗУО (чл. 19, ал.3, т.13) изисква кметът на общината да предоставя информация за обществеността за дейностите и предоставяните услуги относно отпадъците чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин. Законът определя и вида на информацията, която следва да се предостави (чл. 19, ал. 3, т.1-т.12 и т. 14 и 15). На интернет страницата на община Благоевград информацията относно отпадъците е оскъдна и недостатъчна. Липсва информация в достъпен формат, която да разяснява на потребителите предоставяните от общината услуги, възможностите и задълженията на жителите относно отпадъците – например актуален график за събиране и

транспортиране на битовите отпадъци, информация за разделното събиране на хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло; за възможностите за юридическите лица да се включат в системата за разделно събиране на отпадъци; за реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от строително ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради; за местата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци съобразно сключените от общината договори и др.

С цел повишаване на обществената осведоменост, препоръчително е община Благоевград да предприеме следното:

1. Да планира и изпълнява ежегодно целенасочени дейности за информиране и повишаване на обществената осведоменост относно предотвратяването и разделното събиране на отпадъци, тъй като участието на жителите на общината е от ключово значение за подобряване на управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели. Изпълнението на планираните дейности и мероприятия следва да бъде отчитано и анализирано.
2. Да реорганизира информацията на интернет страницата и да включи по подходящ и лесно достъпен начин информационно-разяснителни материали относно управлението на отпадъците на територията на общината, като по този начин осигури на потребителите лесен достъп до документи и материали за управление на отпадъците, а общината да изпълни нормативното изискване на чл. 19, ал. 3, т.13 от ЗУО. В този контекст следва да се има предвид, че интернет страницата може да бъде също инструмент за провеждане на информационно-разяснителни кампании за предотвратяване и разделно събиране на отпадъците, особено по отношение на младежите, чийто основен източник на информация е интернет пространството.
3. Да се определят и конкретизират отговорностите на административните звена и определените служители за предоставяне на актуална информация за населението и бизнеса – било със заповед на кмета, в длъжностните характеристики, с промени в Устройствения правилник или с друг документ.

Общината следва да изисква от организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки да представя годишни отчети в общинската администрация, в които задължително да се отчитат и проведените от ООп кампании на територията на общината.

8.8. Приложими национални нормативни и програмни документи

8.8.1. Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

Новият ЗУО е приет през 2012 г. Той определя правата и задълженията на централните и местните власти, изискванията при трансграничен превоз на отпадъци, изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Законът изрично изключва от обхвата си 11 вида отпадъци, в т.ч. радиоактивни; отпадъци от миннодобивната промишленост; отпадъчни води и газове; слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве; трупове на животни и странични животински продукти и др.

Ключови разпоредби за общините:

Въвежда количествени цели като отговорност на общините за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Въвежда изисквания към общините най-късно:

- до 31 декември 2013 г. количеството на депонирани биоразградими битови отпадъци да се ограничат до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.
- до 31 декември 2020 г. количеството на депониранит биоразградими битови отпадъци да се ограничат до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

Въвежда количествени цели като отговорност на общините за оползотворяване и рециклиране на битовите биоотпадъци:

- мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;

- мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;
- мин. 75% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.

Въвежда цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, като отговорност на Възложителите на строителни дейности, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на техните сервитути.

Въвежда изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5 000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.

Въвежда икономически инструменти:

За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и след-експлоатационни грижи на площадката на депото.

За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50 % - когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и с 50 % - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за програмен период 2014-2020 г. за всички страни членки на ЕС.

Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, включително за съфинансиране

от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците, за подготовка на проекти, разработване на програми и морфологични анализи и др.

Регламентира изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.

8.8.2. Наредби и други подзаконови актове, издадени на основание на ЗУО

Приети са редица подзаконови нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, са:

Наредба за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци. При избор от общините на площадки за разполагане на депа и други съоръжения за отпадъци трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата.

Наредба за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци. При изграждане от общините на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци те трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, заложи в наредбата.

Наредба за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци. Наредбата се отнася и за изгаряне на битови отпадъци в инсталации на общините. Определя реда за получаване на разрешения за дейностите по изгаряне на отпадъци, изискванията за приемане на отпадъци в инсталациите, условията за проектиране, изграждане и експлоатация, вкл. отпадъчните газове във въздуха и съответните емисионни норми, изискванията към остатъците от изгарянето и др.

Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието. При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции на общините за отпадъчни води от населените места, операторът на който е възложена тази дейност трябва да осигури изискванията на наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

Наредба за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Тази наредба е от много съществено значение за общините, тъй като определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата (т.нар. екотакси за депониране) до 2020 г. които заплащат общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използване на приходите от отчисленията от общините, както и случаите, в които общините се освобождават от заплащане.

Наредба за разделно събиране на биоотпадъците. С тази наредба се определят:

- изискванията към дейностите по събиране, в т.ч. разделно събиране и третиране на биоотпадъците;
- целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;

Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, да постигат целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- методиките за изчисляване и докладване на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- редът за разпределението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и по чл. 10, ал. 1 между отделните общини в регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО;

Наредбата не се прилага за естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, вкл. оборска тор, слама, растителни остатъци или остатъци от преработка и съхранение на селскостопански продукти, които се използват в земеделието и за утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води от битови източници.

Наредба за третиране на биоотпадъците. Наредбата регламентира основните критерии за третиране на биоотпадъците, включително изискванията за качество на компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизиранията органична фракция от МБТ. Определени са условията при които компостът и ферментационният продукт престават да бъдат отпадък и могат да бъдат пуснати свободно на пазара. Наредбата включва изискванията за вземане на проби за качество на материалите, получени при третиране на биоотпадъците, както и минимални изисквания за етикетирание и областите на употреба на крайните продукти от биологичното третиране на биоотпадъците. Изискванията на наредбата са от съществено значение за общините, които ще изградят системи за третиране на биоотпадъците и ще произвеждат компост.

Наредба за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

Наредба за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на НСИ и ИАОС на информацията относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информацията и от общините.

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци. Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци.

Шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъци от: опаковки, електронно и електрическо оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, батерии и акумулатори, отработени масла, автомобилни гуми. Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „отговорност на производителя”. В наредбите са посочени и известни ангажименти на кмета на община с оглед изграждане

на системите за разделно събиране на посочените отпадъци и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа:

- сключва договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината;
- осигурява местата за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5 000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете за разделно събиране на всеки 400 жители и изискванията за разполагането на съдовете;
- осигурява и организира подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване;
- определя местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен и информира обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите;
- съдейства за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването и за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор;
- определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО;
- организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС;
- извършва дейностите по предходните две точки, като сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС и с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално. Кметовете на общини с районно деление могат да сключват договори за всеки район поотделно;
- организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци.

8.8.3. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци.

Предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.

От 14.07.2014 г. възложителят на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци. Изискването не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

От 14 юли 2014 г. принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на

разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Гражданско-процесуалния кодекс.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влягането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали в количества, както следва:

- за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Таблица 20 Поетапно постигане на посочените цели

Вид строителна дейност	Година						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Строителство на сгради, финансирани с публични средства, %	1,0	1,0	1,0	1,5	1,5	1,5	1,5
Строителство на пътища с публични средства, %	5,0	5,0	8,0	8,0	8,0	10,0	10,0
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства, %	2,0	2,0	2,0	2,0	3,0	3,0	3,0
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура,	3,0	3,0	5,0	5,0	6,0	7,0	8,0

финансирани с публични средства, %							
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, %	8,0	9,0	10,0	11,0	11,0	11,0	12,0

Възложителите на проекти СМР, финансирани с публични средства задължително включват в документацията за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР изисквания за влягане на продукти от оползотворяване на строителни отпадъци в посочените количества съобразно обекта на предвидените в проекта СМР.

Считано от 14 юли 2014 г., за постигане на националната цел за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали по чл. 32, ал. 1 ЗУО съгласно сроковете по § 16 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО:

- възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуванияте при тези дейности строителни отпадъци;
- възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества, посочени в Наредбата.

8.8.4. Други закони, съдържащи норми относно управление на отпадъците

Освен основния закон, регулиращ обществените отношения свързани с управлението на отпадъците (ЗУО) има редица други национални закони с основен предмет други сфери на обществения живот, съдържащи разпоредби относно отпадъците, като например:

Закон за местните данъци и такси

Определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет.

Таксата се заплаща за услугите по:

- събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци;
- за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно:

- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;

- чистота на териториите за обществено ползване

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет. През 2014 г. бяха приети промени в закона, с които не се допуска тази пропорционална основа да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. В тази връзка до 30 март 2015 г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България трябва да разработят методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци. Към май 2015 г., когато се осъществява настоящият анализ, методиката все още не е одобрена.

Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория – с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за

съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;

- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато:
 - липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл. 60 от ЗУО;
 - не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

Ключови въпроси от националните програмни документи в областта на управление на отпадъците

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн. т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011- 2020 г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70 % ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали. В процес на подготовка и изпълнение са и инсталации за рециклиране на строителни материали като част от интегрираните регионални общински системи за управление на отпадъците.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от плана.

Основна цел на НПУО 2014-2020 г. е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, са приети с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г.

МОСВ одобри и публикува през 2014 г. Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка, като се вземат предвид географските, общественно-икономическите и демографските условия в България.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ГПСОВ в България до 2020 г., за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план. Междинните години отчитат задължителното разширяване на дейностите, свързани със събирането на отпадъчни води и изграждането на пречиствателни съоръжения в населени места с над 2 000 жители, които трябва да бъдат завършени до края на 2016 г. Новата инфраструктура ще увеличи необходимостта от третиране на по-големи количества утайки след 2016 г.

Съгласно стратегическите насоки на този план, йерархията за управление на отпадъците налага следния ред от приоритети при вариантите за управление на утайки:

- основният приоритет е рециклирането на утайки или повторната им преработка във форма, позволяваща безопасното използване или рециклиране на ценните им съставки (хранителни вещества) като вторични източници;
- при невъзможност да се осигури безопасна употреба на утайките или оползотворяване на ценните съставки, те трябва да бъдат използвани за производство на енергия и като заместител на невъзобновяеми източници на енергия,
- само там, където горепосоченото не е осъществимо и временното съхранение на утайки не увеличава възможностите за тяхното използване в близко бъдеще, те могат да бъдат обезвредени в специално изградени депа при подходящ контрол.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели, които не са законодателство, регламентирани на европейско или национално ниво, но съответстват на йерархията на

управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите и опазване на околната среда:

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.;
- Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.: Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020г.

За територията на РИОСВ - Благоевград Националният план предвижда следните начини на оползотворяване на утайките от ГПСОВ:

- към 2015 г. - 5% от общото количество генерирани утайки за рекултивация на депа за отпадъци; 10% за рекултивация на земи и 85% за оползотворяване в земеделието. Общото количество е 9 622 т.
- към 2020 г.- 25% за рекултивация на земи и 75% за оползотворяване в земеделието. Общото количество е 11 269 т.